Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 41 (1180) ГОД XXIII БЕЛАСТОК 8 КАСТРЫЧНІКА 1978 г. ЦАНА 60 гр.

Мы ехалі даўжэзнай вясковай вуліцай у Новым Беразове. Начальнік Гайнаўскай гміны Ежы Буйноўскі спыніў машыну ля старой запушчанай хаты.

Я недаверліва паглядзеў на яго. Начальнік абяцаў завезці мяне ў госці да аднаго з найлепшых гаспадароў не толькі ў Новым Беразове, але і ў цэлай Гайнаўскай гміне.

Гэта тут? А чаму не ў адным з гэтых, густа паабапал дарогі рассеяных, пышлівых асабнякоў з цэглы і бетону? Іх многа ў Новым Беразове. Ды наогул гэтая вёска мае ўсё, што ёй патрэбна. Ёсць васьмікласная школа з багатымі традыцыямі, ёсць старынная царква, дзейнічае вясковы клуб, які праславіўся ў ваяводстве даволі багатай і разнастайнай дзейнасцю.

НЯМА ШТО РАЎНЯЦЬ

— Наш клуб у мінулым годзе атрымаў 100 тысяч злотых узнагароды, — сцвярджае настаўнік новаберазоўскай школы Анатоль Швед, які з'яўляецца членам грамадскай праграмнай рады гэтага клуба, а жонка яго ад самага пачатку кіруе працай цэнтра вясковай культуры.

Узнагарода і прызнанне — перш за ўсё за актыўны ўдзел у шматлікіх мерапрыемствах пад лозунгам **„Акцыя — вясковае асяроддзе“**. Затым звыш 50 дзяўчат і жанчын з Новага Беразова і наваколля праходзіла тут курс па грамадска-палітычнай падрыхтоўцы. Іх браты і мужы здабывалі веды, каб атрымаць пасведчанне кваліфікаванага земляроба.

Усё гэта ў адну хвіліну, як у фільме, праляцела ў мяне перад вачыма, калі стаяў я і ўзіраўся на гэтую старэнькую хатку.

— Пачакайце хвіліну, — сказаў на-

(Працяг на стар. 4)

Па роднай зямлі. *У даліне Шудзялава — цэнтр прасторнай гміны.*

Фота В. Рудчыка.

ЗАПРАШАЕМ ДА ДЗЕЯННЯ

Ужо другі раз праходзіць на Беласточчыне конкурс **„Культурнай актыўнасці вясковых асяроддзяў“**.

Няма чаго таіць: пры аб'яўленні гэтага конкурсу мала было такіх, хто б прарочыў яму шырокі размах і вялікую папулярнасць. Амаль усё культурнае жыццё ў нашай краіне ўжо даўно патанула ў паводцы фестываляў, конкурсаў, аглядаў, канфрантацый, сімпозіумаў і г.д., а дзеячы так званага культурнага фронту ўсе вынікі сваёй працы прывыклі мерыць толькі колькасцю такіх „мерапрыемстваў“.

Але беластоцкі конкурс, на шчасце, не патануў у гэтай разбрызганай фестывальна-конкурснай плыні. Ён знайшоў сваё самастойнае русла — глухія беластоцкія вёскі і мястэчкі, і свой напрамак — разбудзіць і заахвоціць звычайнага чалавека да ўдзелу ў культурнай дзейнасці. Пры гэтым ініцыятары шырэнне чытальніцтва і больш актыўны ўдзел у розных формах працы мясцовых бібліятэк.

Няма неабходнасці даказваць тое, што ўсе гэтыя напрамкі дзейнасці зусім такія самыя, як і гурткоў Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Калі гаварыць пра іх не афіцыяльнымі сухімі сфармуляваннямі, то ўсе яны абазначаюць як мага шырэйшы ўдзел усіх жыхароў у грамадскім і культурным жыцці сваёй мясцовасці. Для конкурсу не адарваліся ад шэрага ўзлоння нашай зямелькі, але паставілі такія мэты і заданні, якія пад сілу жыхарам нашых вёсак і мястэчак. Вось якія яны: 1) пашыраць самадзейны мастацкі рух, арганізаваць гурткі зацікаўленняў, апекавацца здольнымі людзьмі; 2) ушаноўваць і далей развіваць створаныя папярэднімі пакаленнямі культурныя каштоўнасці; 3) папулярызаваць дасягненні сваёй вёскі, мястэчка, гміны; 4) удзельнічаць у розных грамадскіх і гаспадарчых конкурсах. Разбуджаную ахвоту людзей, каб унесці свой уклад для агульнага дабра, конкурс накіроўвае на: 1) беражлівае выкарыстоўванне існуючых і клопаты пра паўставанне новых аб'ектаў культурнай дзейнасці (дамоў культуры, святліцаў, клубаў і г.д.); 2) удзел у складанні і ўдасканаленні праграмы, форм і метадаў працы гэтых аб'ектаў; 3) павышэння культуры адпачынку, эстэтыкі месца працы і жыцця кожнага чалавека; 4) больш актыўны ўдзел у розных грамадска-палітычных арганізацыях, аб'яднаннях, клубах; 5) пакожнага звычайнага чалавека з любой нашай вёскі ці мястэчка ўдзел у конкурсе „культурнай актыўнасці вясковых асяроддзяў“ абазначае вось што:

Трэба часцей заглядаць у бібліятэку ці яе пункт пазычванняў, знайсці там цікавую для сябе кнігу, у тым ліку і беларускую, пабываць на спатканні з пісьменнікам ці іншым цікавым чалавекам, можа гэта быць таксама наш „белавежац“ ці журналіст „Нівы“, прыняць удзел у чытальніцкім конкурсе, напрыклад, у конкурсе „Праца і барацьба беларускага народа на працягу 60 год у беларускай савецкай літаратуры“, што цяпер праводзяць бібліятэкі і гурткі БГКТ; прадоўжыць гадавую падпіску на розныя часопісы, сярод іх і на нашу „Ніву“, калі такой падпіскі не было — пачаць яе і весці рэгулярна.

Зацікавіцца тутэйшай народнай творчасцю, прыслухацца і прыглядзецца да яе, успомніць самому і спытаць у старэйшых ды спрабаваць знайсці ў ёй тую блізкую

(Працяг на стар. 4)

БЕЛАРУСКІ МУЗЫКАЛЬНЫ АГЛЯД-78

Іграюць акардэаністы з Бельскай беларускай пачатковай школы Багдан Драздоўскі (справа) і Мірaслаў Катэльчук.

Фота М. Гайдука.

Новыя вершы

ПЛЫНЬ

Заход праменіцца над водамі
Святлом стагоддзяў трапяткім...
І нас, як продкаў, поўніць одумам
Негаманкая плынь ракі.

О, колькі
мігатлівых кропелек
Адзіхацела і сплыло...
Імён, падзей, надзей, захопленых
У незваротнасці палон.

Чаму, скажы, плынь хуткацечная,
Не забярэш ніяк з сабой
Валун, што лёг на плечы вечнасці, —
Адвечны
чалавечы
боль?

Павел Марціновіч

ГУТАРКА ДЗЯДЗЬКІ МАКСІМА

ХЛЕБ НАШ НАДЗЁННЫ

Здаўна завёўся ў нашай сям'і такі звычай, што абавязкова кожны год з першага сёлетняга ўраджаю самі пяклі мы вялікі бохан хлеба, які пасля, быццам каравай на вяселлі, бацька вельмі ўрачыста дзяліў між усімі членамі сваёй сям'і, а таксама частаваў гэтым першым хлебам усіх гасцей, нават зусім чужых, якія толькі паяўляліся на парозе нашай старэнькай хаты.

— Зрабіце ласку, — гаварыў ён пры гэтым, — хлеб-соль ад нас прыміце. Хай здароўе і шчасце вас не пакідаюць...

Цяжка мне сказаць, адкуль выводзіцца гэтая цырымонія з першым хлебам. Магу толькі здагадацца, што пачалася яна тады, калі нашы продкі сапраўды чакалі гэтага хлеба з новага ўраджаю, як адзінага ратунку ад галоднай смерці. То ж я сам яшчэ з уласнага жыццёвага вопыту добра ведаю, што такое гэты галодны „дажніўны“ перыяд. Найчасцей тады, калі пачынаўся сенакос і калі трэба было вельмі цяжка працаваць, маці расчыняла апошнюю дзежу хлеба і неяк сумна аб'яўляла нам:

— Вось і ўсё. Больш мукі няма. Прыдзецца чакаць да новага ўраджаю...

Для нас, для дзетвары, гэта перш за ўсё абазначала, што трэба будзе на досвітку выганяць кароў „на расу“, каб хаця малако было, што каня прыдзецца пасвіць цэлую ноч, каб удзень мог працаваць. Сёстры ганяліся па полі за зеллем, каб неяк пракарміць свіней, якія не маглі спадзявацца восыпкі са збожжа. А ў жніво прыносіла маці ў поле на абед бульбу-таўканіцу, малако і халадзец...

Так мы перажывалі гэты дажніўны перыяд. А найдзіўнейшае цяпер, калі гэта ўспамінаю, здаецца мне тое, што ніхто асабліва не наракаў на сваё жыццё. Галадалі і працавалі цяжка, да апошніх сіл, ад усходу да захаду сонца.

Можа таму і адносіліся мы да хлеба, як да чагосьці святога, таемнага. Нельга было, для прыкладу, пакласці бохан хлеба сподам дагары, гэта лічылася грэхам, а ўжо безумоўна кожнае з нас даставала ад бацькоў па руках, калі беражліва не пазбірала са стала, або — не дай бог — з падлогі рассыпаных крышынак хлеба.

Пякла маці хлеб раз у тыдзень. З адной дзежы, якой да нічога іншага нельга было выкарыстоўваць, выходзіла не менш і не больш, як сем велізарных, карычневых зверху, духмяных боханаў хлеба. Першы з іх абавязкова быў абазначаны знакам крыжа і выдзяляўся для яды апошнім. Нельга было двух боханаў абазначыць крыжам. Калі гэта праз няўвагу здарылася, тады ў хаце пачынаўся плач і лямант, бо гэта апавяшчала непазбежнае няшчасце. Гаварылі, што гэты другі крыж для кагосьці з блізкай сям'і, што хтосьці памрэ. Збягаліся цёткі і кумы, ды ўсе гуртам раілі, як адгарадзіцца ад гэтай бяды. Найчасцей канчалася ўсё гэта тым,

(Працяг на стар. 4)

МАСТАЦКАЯ АБРАЗА

Агульнавядома, што ў Вялікабрытаніі, як і ў іншых буржуазных краінах, жанчыны не карыстаюцца роўнымі правамі з мужчынамі. Дастаткова адзначыць, што ім за аднолькавую па колькасці і якасці работу аплачваюць зусім неаднолькава — мужчыну значна вышэй. Але англічане здаўна робяць выгляд, што шануюць жанчыну.

Зараз, зыходзячы з гэтых няпісаных прынцыпаў і прынцыпаў правасуддзя наогул, у турмах, дзе жанчыны носяць форменную арыштанцкую вопратку, дазволена не пераапякаць ім... паспяную за модай. Хай пераробліе турэмную форму, як сабе хоча! І гэта навааўвядзенне ў турмах прадстаўляецца ў друку, як гуманныя адносіны да чалавека, як прыкмета брытанскай дэмакратыі.

Нядаўна праз падобную спагаду да жаночага звання нарадзіўся вельмі забаўны скандал. Адзін рэзчык па дрэве зрабіў скульптуру конніка — ці то мужчыны, ці то жанчыны — у голым выглядзе, як бывае, калі коней купаюць у рацэ. Увасабленне голага чалавека не лічыцца ў Англіі парушэннем этыкі ў выяўленчым мастацтве, бо ў любым горадзе краіны адкрыта прадаюцца кніжкі з парнаграфіяй. Але памянёная скульптура, выстаўленая першы раз на публічны агляд, выклікала нечаканае ўражанне. Многія былі абураны ў лепшых сваіх эстэтычных пачуццях таму, што скульптар пасадзіў голую жанчыну на каня. Некаторыя пайшлі далей: яны ўбачылі, што з твару коннік быццам бы падобны на дачку каралевы, якая з'яўляецца аматарам верхавой язды. І калі чуткі пра гэта дайшлі да каралеўскай сям'і, то там твор скульптара быў успрыняты як асабістая абраза.

Сам скульптар настойліва сцвярджае, што ён коннік — зусім не жанчына, і што яму пазіраваў яго ўласны 16-гадовы сын Эдвард, не якога могуць пагледзець усе, хто захоча. Ды ніхто не дае яму веры.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

175 гадоў назад

8 X 1803 пам. Віторыо Альф'еры, італьянскі паэт.

165 гадоў назад

10 X 1813 нар. Джузепе Вердзі, італьянскі кампазітар. Вяршыня творчасці — оперы „Аіда", „Атэла", „Фальстаф".

130 гадоў назад

8 X 1848 нар. П'ер Дэгейтэр, французскі кампазітар, аўтар музыкі „Інтэрнацыянала", міжнароднага пралетарскага гімна.

50 гадоў назад

13 X 1928 ЦВК і СНК БССР прынялі пастанову „Аб рэарганізацыі Інстытута беларускай культуры ў Беларускую акадэмію навук".

35 гадоў назад

12 X 1943 1-я польская пяхотная дывізія імя Т. Касцюшкі разам з воінамі Чырвонай Арміі правяла першы бой каля в. Леніна Горацкага раёна Магілёўскай вобласці.

25 гадоў назад

14 X 1953 з канвеера Мінскага трактарнага завода сышоў першы трактар „Беларусь".

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

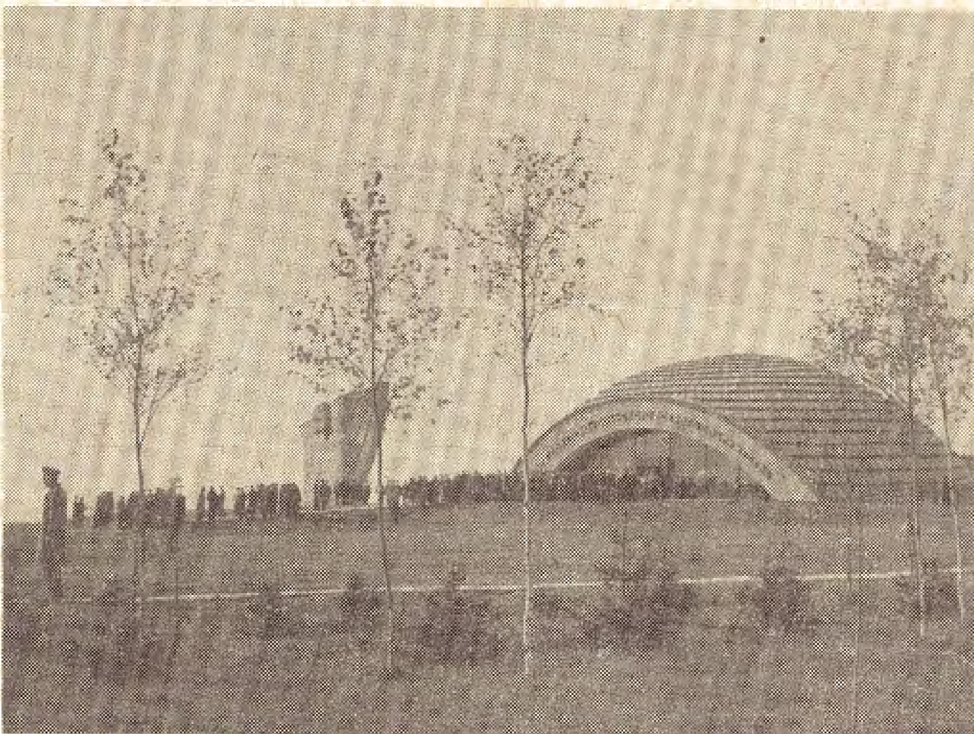
ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 28 zł. 80 gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 2075. Nakł. 7.800 egz. N-4

Леніна. Помнік-музей савецка-польскага баявога братэрства.
Фота У. Казлова.

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

Сяло Леніна. Цяпер тут цэнтр аднаго з буйнейшых у Магілёўскай вобласці саўгасаў. Кожны жыхар ганарыцца сваім сялом, яго сённяшнім росквітам. Мясцовыя старажылы памятаюць, што да рэвалюцыі сяло называлася Раманава. Пасля перамогі Кастрычніка сяляне адправілі пісьмо Леніну. Нам ненавісная такая назва, пісалі яны, яна звязана з імем расійскага самадзержца. Хочам з гэтага часу, каб наша сяло называлася Леніна.

У гады Вялікай Айчыннай вайны назва гэтага беларускага сяла стала вядома ўсяму свету: тут адбылося баявое хрышчэнне польскай дывізіі імя Тадэвуша Касцюшкі. Першы бой яе стаў днём нараджэння народнага Войска Польскага.

Адбылося гэта 12 кастрычніка 1943 года. Перад войскамі правага крыла Заходняга фронту была пастаўлена цяжкая задача: прарваць магутную абарону праціўніка. У выкананні гэтай задачы ў саставе 33-й арміі ўдзельнічала Першая польская пяхотная дывізія імя Тадэвуша Касцюшкі. Фарміраванне яе пачалося яшчэ ў маі 1943 года па ініцыятыве польскіх камуністаў, членаў Саюза польскіх патрыётаў, якія апынуліся на тэрыторыі СССР.

Раніцай 12 кастрычніка пад Леніна злучэнні 33-й арміі, ідучы за агнявым валам артылерыі, перайшлі ў наступленне. Часці Першай польскай дывізіі ўварваліся ў траншэі праціўніка. Завязаўся жорсткі бой. У той жа дзень польскія воіны пры падтрымцы артылерыйскага і мінамётнага агню авалодалі вёскамі Паўзухі і Трыгубава.

Салдаты і афіцэры Першай польскай дывізіі ў цесным узаемадзеянні з савецкімі воінамі паказалі ў гэтым баі цуды храбрасці і адвагі. Злосці, з якой яны абрушыліся на ворага, не было мяжы. На працягу двух дзён ішлі крывапралітныя баі. У іх поўнасцю праявіліся лепшыя рысы польскага салдата, які змагаўся за народную Польшчу. Упершыню ў гісторыі салдаты рэгулярных польскіх народных узброеных сіл і Савецкай Арміі змагаліся поплеч, як браты, супраць агульнага ворага — гітлераўскага фашызму.

Леніна адкрыла польскаму воіну шлях у краіну, якая змагалася ва ўмовах акупацыі, стала неабходным этапам на яго шляху ў Варшаву і Берлін.

Польскі воін-касцюшковец на гэтым шляху дэманстраваў усяму свету вельмі важны пералом у польска-савецкіх адносінах. Значыць, гэта бітва была таксама гістарычным актам палітычнага характару. Тут быў завязаны адзін з найбольш трывалых вузлоў вернасці паміж нашымі народамі і арміямі.

З дня памятнай бітвы пад Леніна мінула 35 гадоў. Змяніўся свет. Пераўтварыліся нашы саюзніцкія краіны, развіліся і ўдасканаліліся нашы брацкія арміі. Нязменным засталося адно — дух баявога братэрства, дружбы, давер'я і саюзніцкай вернасці, народжаных з сумесна пралітай крыві на савецкай зямлі, у баі пад Леніна.

А. Сідаронак

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

БЛАКІТНЫЯ КАРАЛІ ГОРАДА

Некалькі штучных вадаёмаў ствараюцца вакол Мінска. Дапамагае ў гэтым гораду рака Вілія.

Сёння яна штосекундна аддае Мінску да 22 кубаметраў вады. Неўзабаве берагі мелкай паўзасохлай рачулкі Сляпянкі ў паўночна-заходнім прыгарадзе сталіцы ператворацца ў добраўпарадкаваную зону адпачынку даўжынёй 26 кіламетраў. Сляпянка прадоўжыць трасу Вілейска-Мінскай воднай сістэмы. Галоўны вадаём у гэтым раёне зойме плошчу 87 гектараў.

НОВЫ ФАКУЛЬТЭТ

У Беларускім інстытуце механізацыі сельскай гаспадаркі створан новы факультэт — аўтаматызацыі сельскагаспадарчай вытворчасці. Факультэт будзе рыхтаваць інжынераў па трох спецыялізацыях — аўтаматызацыя птушкагадоўлі, аўтаматызацыя жывёлагадоўлі і інжынераў-выкладчыкаў для сельскагаспадарчых тэхнікумаў і вучылішч. Разам з савецкімі юнакамі і дзяўчатамі ў Мінску будуць вучыцца таксама студэнты з сацыялістычных краін.

КІРУЮЦЬ АЎТАМАТЫ

Буйны вытворчы корпус здадзены ў эксплуатацыю на Мінскім трактарным заводзе. Тут размясціліся некалькі цэхаў, у якіх машыны камплектуюць дэталямі, фарбуюць, цалкам рыхтуюць да адгрузкі. Па тэхнічнай аснашчанасці новая вытворчасць не мае сабе роўных у галіне. Аўтаматы кіруюць асноўнымі тэхналагічнымі аперацыямі, сочаць за тэмпературай і чысцінёй паветра. Да канца пяцігодкі на заводзе намечана пабудаваць яшчэ два буйныя корпусы.

Выхаваўца і адкрывальнік ● Частка жыцця ● Найбольшы ў Еўропе ● Чорнае сонца ● Юбілей ● Весткі з Саколкі, Міхалова, Войнаўкі, Ляўкова, Семяноўкі, Дубіч Царкоўных, Гайнаўкі, Хварасцян, Белавежы ● Калі сніцца святар ● Дыэта і рак ● Вынікі анкетнага апытання хлопчыкаў з задрыпанскага дзетсада № 3 ● Адкуль Кастусь вяртаецца раніцай ● Песня „Czerwone słoneczko".

Sobota 7 X — 6.00 RTSS. Fiz. 6.30 Biol. 7.00 TTR. Upr. rośl. 7.30 Mech. rol. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Wojsk. film dok. 10.00 Pory roku. Październik. 11.00 Magazyn kulturalny. 12.00 Kino wersji oryginalnej: Jak nakarmić osiołka — film muzyczno-rozrywkowy NRD. 14.00 Studio 2.

Niedziela 8 X — 6.25 TTR. Upr. rośl. 6.55 Mech. rol. 7.25 RTSS. Nasze spotkania. 7.45 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Tam, gdzie już nie ma sępów — przyr. film ang. 12.35 Dziennik. 12.50 Rolnicze rozmowy. 13.20 Poranek symfoniczny. 14.15 Piórkiem i węglem. 14.40 Nie oglądaj się — pol. film rozr. 15.20 Zgadnij kim jestem — teletur. 16.00 Los. Dużego Lot. 16.15 Zespoły estrad. Wojska Pol. 17.10 Sport. 18.10 Jak cudne są wspomnienia. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Lalka — odc. IV ser. 21.55 Enrico Macias w paryskiej Olympii — fragm. recitalu. 22.40 Sport.

Poniedziałek 9 X — 12.45 TTR. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — nauki polit. 16.00 Dzień dobry tu Telewizja. 16.30 Obiektyw. 16.50 Zwierzyniec. 17.30 Dom i my. 17.45 Jeszcze słychać śpiew i rżenie koni — fab. film pol. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. J. A. Kisielewski „W sieci". 22.10 Śledztwo zostało wznowione. 22.40 Dziennik.

Wtorek 10 X — 6.00 TTR. Hod. zwierz. 6.30 Mech. rol. 9.00 Dla kl. IV Muzeum Wojska Pol. 10.00 Dla kl. I—III Czerwone, żółte, ziel. 11.05 Dla kl. III lic. J. pol. 12.00 Lalka — odc. IV ser. 13.25 RTSS. J. pol. 14.00 Wskaz. met. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Klub seniora. 16.00 Dzień dobry tu Telewizja. 16.30 Obiektyw. 16.50 Studio Mł. 17.30 Interstudio. 18.00 Sonda. 18.25 Raj zwierząt — film przyr. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Blaski i nędze życia kurtyzany — odc. 6 ser. 21.35 Świadkowie. 21.55 Camerata. 22.25 Dziennik.

Środa 11 X — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Wskaz. met. 11.05 Dla kl. VII Hist. 12.00 Dla kl. VII—VIII. Wych. plast. 12.45 TTR. J. pol. 13.25 Chem. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — naucz. począt. 16.00 Dzień dobry tu Telewizja. 16.30 Obiektyw. 16.50 Dla dzieci. 17.15 Los. Małego Lot. 17.25 Wspomnienia gen. Z. Berlinga (II). 18.05 Skarbiec — magazyn hist. 18.35 Między nami jaskiniowcami — ser. USA. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Kino Interesujących Filmów: Cesarzowa Jang Kuei-Fei — dram. kostiumowy jap. 22.10 Sport. 23.00 Dziennik.

Czwartek 12 X — 6.00 TTR. Jezyk pol. 6.30 Chem. 10.00 Dla kl. VII J. pol. 11.30 Rep. wojsk. 11.55 Ur. odprawa wart przed grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie. 12.45 Mundur i piosenka. 13.10 Dla kl. IV lic. J. pol. 13.25 TTR. Mat. 14.00 Biol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Co dalej maturzysto. 16.00 Dzień dobry tu Telewizja. 16.30 Obiektyw. 16.50 Czwartek TDC. 18.20 Poligon. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Ocalić miasto — woj. film pol. 22.25 Pegaz. 23.10 Dziennik.

Piątek 13 X — 6.00 TTR. Mat. 6.30 Biol. 9.00 Dla kl. III Żołnierz Polski. 11.05 Dla kl. I—II Stoi na stacji lokomotywa. 12.55 Dla kl. VIII Geogr. 12.45 TTR. Mat. 13.25 Biol. 15.15 Red. szk. zap. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — ped. 16.00 Dzień dobry tu Telewizja. 16.50 Piątek z Pankracym. 17.15 Porozmawiajmy o sercu. 17.40 Pan na Ratuszu — ser. CSRS. 18.35 Prawo jazdy. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Ty mnie ja tobie — kom. ZSRR. 22.00 Koncert WOSPiT z Katowic. 22.55 Dziennik.

Piątek 6 X — 7.45 Film fab. 17.45 Koncert. 20.15 Koncert. 20.55 Mistrz. św. w akrobatyce.

Sobota 7 X — 12.20 W świecie zwierz. 15.15 Hokej. Saławat Jułajew — Spartak. 17.20 Film fab. 19.30 Koncert świąteczny.

Niedziela 8 X — 9.00 Film fab. 12.00 M. Gorki. „Bułyczow i inni". 14.35 Panorama międzynar. 15.00 Klub film. 16.15 Wesoła karuzela. 19.30 Mistrz. św. w akrobatyce.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота, 12.05 — 12.25 (UKF).

Białowieża Straceńcy — USA 10—11. Torba inkasenta — radz. 12—13. Nickoleodeon — ang. 14—15.

Bielsk Podl. Od siedmiu wzwyż — USA 9—10. Simon Bolivar — hiszp. 11—12. King Kong — USA 13—15.

Czeremcha Za naszą i waszą wolność — pol. 11—12.

Gródek Superekspress w niebezpieczeństwie — jap. 14—15.

Hajnówka Wagon sypialny — jug. 9—10. Dick i Jane — USA 11. Nieznany — pol. 12. Nie zaznasz spokoju — pol. 13—15.

Michałowo Wzgórza Zielengory — jug. 10—11. Akcja pod Arsenałem — pol. 12—13. Powrót różowej pantery — ang. 14—15.

Mielnik Drzwi w drzwi — fr. 11. Na tropie Wilbjego — ang. 14—15.

Milejczyce Jutro policzymy się kochanie — czes. Ostatni film o Legii Cudzoziemskiej — USA 11—15.

Narew Gang Olsena wpada w szał — duń. Liberia moja miłość — wł. 11—15.

Narewka Posłannictwo z innej planety — RFN. Zawiłość uczuć — pol. 11—15.

Nurzec Moja wojna, moja miłość — pol. 10—11. Wąż... — USA 12—13. Trochę nadziei — NRD 14—15.

Rajsk Akcja „Salamandra" — rum. Granica — pol. 11—15.

А. Адамовіч з жонкай Ядвігай у белавежскім Палацовым парку.

АЧАРАВАНЫ ПУШЧАЙ

У Белавежскай пушчы ён быў ужо чатыры разы. Апошнія два разы — у мінулым і бягучым годзе, у час водпуску, супольна з жонкай Ядвігай. Пушча яго зачаравала. Гаворка аб Анджэю Адамовічу — вядомым лодзінскім аўтару гумарыстычных малюнкаў. Мне пашанцавала пазнаёміцца з ім бліжэй. Ён вельмі сімпатычны і скромны чалавек. А гэта даволі рэдкія прыкметы ў людзей, якія здабылі славу. Пастанавіў я прадставіць яго чытачам „Нівы".

— Адкуль бярэце думкі для сваіх малюнкаў?

— Назіраю ўважна штодзённае жыццё, а яно так багатае рознымі смешнымі здарэннямі, што толькі пераліваць на паперу.

— А што Вас захапіла ў Белавежы?

— Мог бы я адказаць, што перш за ўсё спакой, якога ў гаманлівай і задымленай Лодзі не адчуеш, але гэта, зразумела, не найважнейшае. Самае важнае ў Белавежы, — гэта пушча, а дакладней кажучы, яе чароўнасць, якая заключаецца ў непаўторнасці. Хаця ўбачыў я кавалак свету, такой самай пушчы нідзе больш не спаткаў. У Белавежскай пушчы можна аўтэнтычна адпачыць, а адначасова многа чаго цікавага ўбачыць. Толькі тут магу гадзінамі назіраць жыццё, якое ідзе ў кронах дрэў ці ў густой траве. Тут мне найлепш думаецца.

— А ці ёсць у Белавежы штосьці, што не падабаецца Вам, нервуе Вас?

— Нейкіх больш сур'ёзных закідаў не маю. Але з дробных прывяду прыклад хаця б недахопу на чыгуначнай станцыі камеры хавання багажу (рэч важная перш за ўсё для турыстаў), паўсюднае парушэнне п'янымі экскурсантамі начнога адпачынку жыхароў Белавежы і прыезджых турыстаў, начуючых у начлежных дамах. Прыгадзілася б лепшае забеспячэнне мясцовых крамаў прадуктовымі таварамі.

— Ці выбіраецеся ў Белавежу ў наступным годзе?

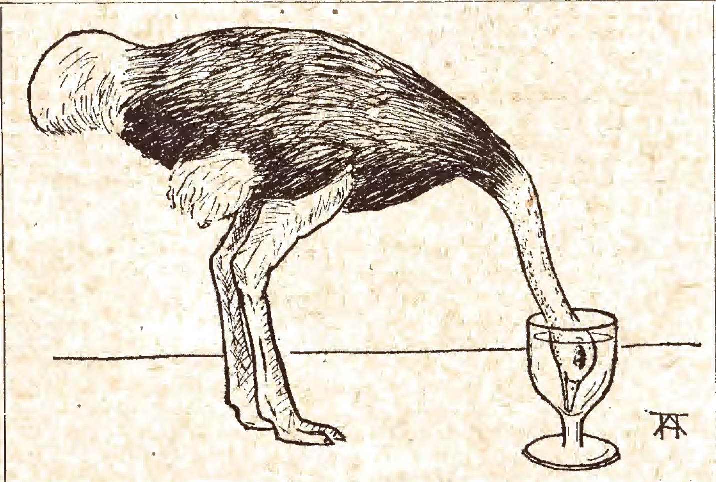
— Калі нішто не стане на перашкодзе, прыеду напэўна.

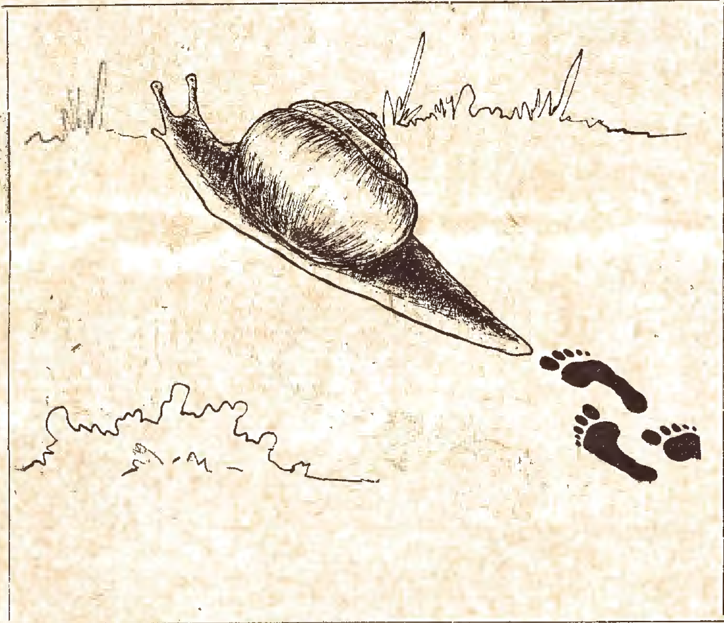
— Ці маглі б Вы спецыяльна для „Нівы" намаляваць некалькі гумараў?

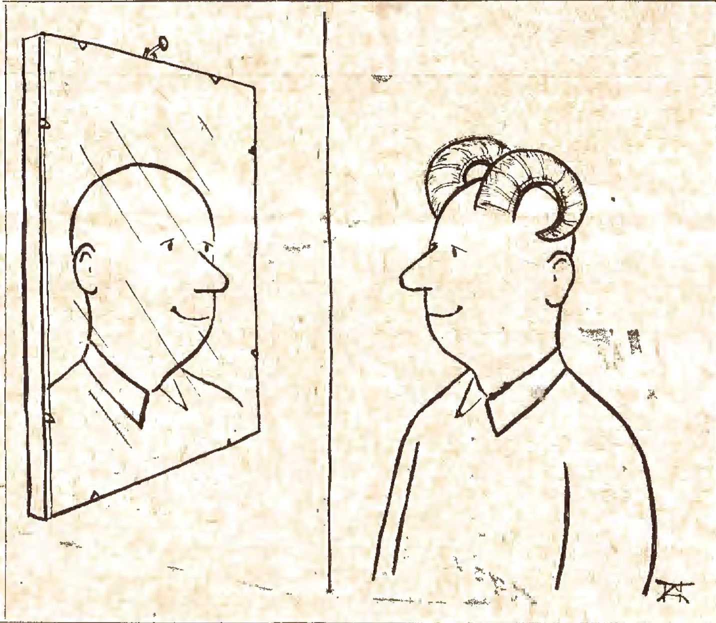
— З найбольшай прыемнасцю. Прашу таксама перадаць ад мяне чытачам „Нівы" сардэчныя прывітанні.

— Дзякую!

Пётр Байко
Фота аўтара
Малюнкі **А. Адамовіча**

З НАРОДНАЙ АБРАДНАСЦІ
СТАДЫІ Ў ЖЫЦЦІ ЧАЛАВЕКА

Зоймемся чалавекам — тварцом і цэнтральнай постаццю ў фальклоры. Пачнем аднак не ад моманту нараджэння, а крышачку раней, ад цяжарнасці жанчыны. Бытавала перакананне, што менавіта ўжо тады, калі арганізм будучага дзіцяці быў яшчэ часткай арганізма маткі, ад якога быў залежны, фарміраваўся яго характар. Згодна з перакананнем, цяжарная жанчына быццам бы ўтрымоўвала кантакт са звышнатуральнымі сіламі і ўсе яе жаданні неабходна спаўняліся, а адначасова была вельмі падатная на розныя ўплывы, што адбівалася на будучым дзіцяці, на яго характары, знешнім выглядзе і здароўі. І калі, з аднаго боку, цяжарную жанчыну баранілі перад рознымі злымі ўплывамі — вачэй, шкодніцкай магіі і быў цэлы рад перасцярог што можна, а чаго нельга, каб дзіця было здаровым і шчаслівым, то, з другога боку, пабойваліся, бо не заўсёды яе жаданні былі добразычлівымі. Стараліся ні ў чым ёй не адмаўляць. Перакананы былі, што адмова абавязкова раўнялася няшчасцю. Найлепш было тым, да каго цяжарная жанчына ўвогуле не хадзіла. Цяжарнай жанчыны нельга было біць. Многія інфарматары даказваюць, што ўдар па цяжарнай жанчыне пакідае след на будучым дзіцяці. Але віноўніку не праходзіла гэта бяскарна. Калі паявіцца ў яго сям'і дзіця, дык абавязкова будзе калекай. Нельга было яе пужаць, асабліва кідаць у яе плюгавымі істотамі: мышшу ці жабай, бо дзіця будзе мець на твары іх сляды. Хаця адначасова пры гэтым бытуе перакананне, што мышка — вялікая чорная пляма на целе чалавека — гэта вынік утрымоўвання маткай кантактаў з чортам. Людзей, якія гэтакім чынам здзекваюцца над цяжарнай жанчынай, заўсёды спатыкае кара. — Найчасцей гэта доўгая цяжкая смерць, смерць у вялікіх муках, гаворыць інфарматарка з Галіцкіх. Перапалох меў вялікі ўплыў на жанчыну, а асабліва, калі ён быў выкліканы агнём. Не павінна яна тады хапацца за галаву або твар, бо дзіця можа нарадзіцца дурным, або з чырвонымі плямамі.

Цяжарная жанчына ў сваю чаргу павінна высцерагацца гэтых нядобразычлівасцей, бараніцца перад імі. Яшчэ па сённяшні дзень бытуе ў народзе рад перасцярог, частку з якіх пастараемся зараз прывесці. Прыкладна, нельга было ёй спаць у тым месцы, куды даходзіла святло месяца, каб дзіця не было лунатыкам. Увесь час цяжарнасці павінна яна хадзіць у вывернутай сарочцы, што бараніла перад уплывам злых вачэй, бо менавіта заўрочанне вельмі шкодзіць будучаму дзіцяці, будзе яно ўвесь час скардзіцца на боль жывата. Нельга ёй таксама сароміцца сваёй цяжарнасці.

У ваколіцах Бельска бытуе прыказка „Яке маткі, таке дзяткі", якая выразна гаворыць аб тым, што дзіця набірае рыс маці. Праўдападобна, калі прыйдзе яно на свет, мае ўжо акрэслены характар і схільнасці. І таму маці, будучы ў гэтакім стане, не павінна красці, сварыцца і гэтаму падобнае. Адным словам, трэба высцерагацца таго, што сабе не мілае.

Таямніцай заставаўся і застаецца па сённяшні дзень пол дзіцяці і яго лёс. Былі аднак спробы адхілення ражка гэтай таямніцы. Меркавалі, што пол дзіцяці залежыць ад таго, хто першы лёг у ложак у час шлюбнай ночы, калі муж — будзе сын, калі жонка — дачка. Пол наступнага дзіцяці прадказвала папярэдняе. Калі перш пачало яно гаварыць „тата" — дык будзе сын, калі сказала „мама" — дачка. Цяжэй было з лёсам. Прадказвалі яго толькі ў час нараджэння дзіцяці. Было гэта нібы ўзалежнена ад дня нараджэння і размяшчэння планет.

Як відаць са сказанага, будучае дзіця было поўнасцю ўзалежнена ад маткі. Радзілася з сукупнасцю акрэсленых рыс, якія жыццё потым толькі развівала і дапаўняла.

Янка Леанчук,
Міхась Шаховіч

НАША ДЗЕСЯЦІГОДКА

Навейшая школа — такой у сваёй аснове ёсць і будзе 10-гадовая сярэдняя школа — абавязана даць давераным яе апецы дзецям і моладзі салідную сістэму ведаў і ўменняў, якія ім будуць патрэбны ў жыцці. Адначасова яна павінна сфармаваць ва ўсіх вучняў навуковы, рацыяналістычны светапогляд, прывіць ім пашану да працы і людзей працы, навучыць беражлівасці да грамадскай і індывідуальнай маёмасці, прывучыць дапамагаць людзям старым, слабым і хворым, выхаваць у духу патрыятызму і інтэрнацыяналізму. Шляхам фармавання адпаведных адносін у класных калектывах прывіваць патрэбу арганізаваць адпаведныя ўмовы жыцця, працы і адпачынку, а там, дзе гэта неабходна, забяспечыць матэрыяльную дапамогу ў яе шырокім разуменні, каб стварыць найлепшыя ўмовы жыцця і ўсебаковага інтэлектуальнага, грамадска-маральнага, эмацыянальнага і эстэтычнага развіцця.

Сістэматычна назіраючы за дзецьмі і моладдзю, за іх успрыйманнем навакольнай рэчаіснасці і паводзінамі, а таксама дзякуючы няспыннаму супрацоўніцтву з лекарам, педагогам і псіхолагам настаўнікі ў 10-гадовай сярэдняй школе павінны імкнуцца да ўсебаковага пазнання сваіх выхаванкаў, іх інтэлектуальнага ўзроўню, зацікаўленняў, мараў і жаданняў. І тады, праводзячы выроўніваючыя заняткі, арганізуючы акрэсленыя выхаваўчыя сітуацыі — а дзе гэта неабходна — імкнучыся затармазіць шкодныя цікаўнасць, паводзіны і патрабаванні і адначасова ўзмацняць і развіваць карысныя і каштоўныя педагагічна і грамадска запатрабаванні, зацікаўленні і імкненні вучняў.

Урэшце, 10-гадовая школа павінна давесці да сфармавання ў сваіх выхаванкаў умення лагічнага мышлення і рацыянальнай вучобы, развіваць інтэлектуальныя і працоўныя навыкі, якія прадбачвае праграма навучання.

БАЦЬКІ І ШКОЛА

Перад 10-гадовай сярэдняй школай стаіць абавязак ажыццявіць пазнавальную, выхаваўчую, апякунскую, адукацыйную і шэраг іншых важных для далейшага развіцця грамадства функцый.

Гэтага чакаюць ад яе грамадска-палітычныя і дзяржаўныя ўлады, народная гаспадарка, бацькі.

А чаго чакае школа ад бацькоў?

Разнастайнасць заданняў, якія яна абавязана ажыццявіць, абумоўліваюць тое, што без дапамогі сваіх натуральных саюзнікаў, без бацькоў і апекуноў вучняў, ніякая школа не магла б найлепш выканаць пастаўленыя перад ёю заданні: падрыхтаваць сваіх выхаванкаў да жыцця і працы ў грамадстве і для грамадства, да ўдзелу ў сацыялістычнай культуры, для далейшай інтэнсіўнай працы над сабою.

У чым павінна праяўляцца і на чым засноўвацца супрацоўніцтва паміж домам і школай, паміж бацькамі і настаўнікамі, будзем прадстаўляць на старонках „Нівы" ў чарговых штомесячных адрэзках.

Цяпер жа коратка заўважым, што гэтае супрацоўніцтва павінна праяўляцца ў тым, каб даць усім пачынаючым вучобу дзецям аднолькавы старт, стварыць магчымасць вучыцца ў школе з самым высокім арганізацыйным узроўнем, забяспечыць вучняў неабходнымі матэрыяламі, запэўніць дома адпаведныя ўмовы для навукі і правільна арганізаваць дзень жыцця і працы дзіцяці. Адначасова супрацоўніцтва бацькоў з настаўнікамі павінна быць накіравана на тое, каб дзеці сістэматычна рыхтавалі ўрокі і выконвалі ўсе іншыя заданні, дадзеныя ім школай. Яна павінна зводзіцца да ажыццяўлення тых самых мэтаў і заданняў, на ўзаемным узгадненні пунктаў погляду, парадах і ўспамаганні. Урэшце, неабходна, каб гэтае супрацоўніцтва брала пад увагу псіхічны і фізічны ўзровень развіцця дзіцяці і самыя разнастайныя яго біялагічныя і псіхічныя патрэбы.

На такое супрацоўніцтва разлічвае школа, яго спадзяюцца настаўнікі, яно забяспечвае найлепшыя вынікі ў ідэйна-выхаваўчай, навуковай і апякунчай дзейнасці школы.

др Мікалай Грыгарчук

Запрашаем да дзеяння

(Працяг са стар. 1)

свайму сэрцу красу, чуласць, жыццёвую праўду, пашану да простага чалавека і яго працы і многія іншыя скрытыя там вартасці. Калі ёсць здольнасці, то знайсці магчымасць іх выяўлення, не саромецца і пайсці спяваць у мясцовы хор, выступаць у тэатральным гуртку, іграць у музычным калектыве. Калі няма такіх калектываў, то спрабаваць арганізаваць іх, а калі ўжо і гэта не выходзіць, тады прыняць удзел як саліст ці салістка ў такіх конкурсах, як „Беларуская песня-79“, беларускім тэатральным конкурсе ці конкурсе народных музычных калектываў і музыкантаў, што цяпер праводзіць ГП БГКТ.

Пакапацца ва ўспамінах старэйшых людзей, прыгледзецца колішнім будынкам, паназіраць за рознымі дзіўнымі пагоркамі, насыпамі, каменнямі, даўнімі магіламі, старымі дрэвамі, спрабаваць разгадаць назвы палеткаў, лугоў, лясоў, прозвішчаў суседзяў і свайго і, ведаючы бясцэнную каштоўнасць усіх гэтых слядоў жыцця і дзейнасці нашых продкаў, рабіць усё магчымае, каб яны захаваліся, не былі знішчаны, раскрадзены, расцярушаны па свеце. Самому ўдзельнічаць і дапамагаць іншым у складанні гісторыі свае́й мясцовасці, пісанні хронікі яе. Разбуджаць і ўмацоўваць патрыятычныя пачуцці: любоў да сваёй роднай мовы, на роднай традыцыі, пашану да тых змагароў, што аддалі свае сілы і часта нават жыццё за вялікія ідэалы вольнасці і справядлівасці ці будзе гэта былы член КПЗБ і КПП, салдат Людовага Войска Польскага і Савецкай Арміі, ці партызан, ці грамадскі дзеяч у часы станаўлення народнай улады, бо надта ж многа іх выйшла з нашых вёсак і мястэчак.

Прымаць удзел у розных агульных урачыстасцях і святкаваннях, турнірах, як хоць бы і ў папулярных фэстынах Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Дапамагаць у іх правядзенні, дбаць пра высокі ўзровень, эстэтыку, парадак.

У правілах конкурсу прадбачваецца і пашырэнне ведаў аб фільме (напрыклад, гэта мог бы быць і цяперашні беларускі фільм), заснаванне гурткоў любіцеляў кіно.

Зразумела, нельга абмінуць і пошукі новых, усё цікавейшых форм працы ў дамах культуры, святліцах, клубах. Патрэбна тут і дбайнасць пра іх належны знешні і ўнутраны выгляд, густоўныя дэкарацыі і г.д.

Іменна таму, што ўсе гэтыя справы блізкія кожнаму, конкурс „Культурнай актыўнасці вясковых асяроддзяў“ ужо пасля першага года яго правядзення прынёс нядрэнныя вынікі: прыступіла да яго шмат вёсак і мястэчак, заўважальна ажывілася ў іх грамадскае і культурнае жыццё, паўсталі новыя самадзейныя калектывы, выраслі новыя і сталі больш утульнымі і прыемнымі старыя культурныя аб'екты, актыўней пачалі працаваць мясцовыя грамадскія і маладзёжныя арганізацыі, словам, людзі пачалі варушыцца не толькі на сваім панадворку ды загоне.

З апраўданым гонарам прыгадваем, што за мінулы год першае месца заняла вёска Райск, гм. Бельск, на адным з першых аказаліся Гураны гм. Крынкі і шэраг іншых мясцовасцей, дзе жыве беларускае насельніцтва. Былі прызнаны таксама 62 асабістыя ўзнагароды самым лепшым удзельнікам конкурсу, а сярод іх многа было дзеячоў БГКТ.

Цяпер конкурс у разгары. Ён пачаўся 1 сакавіка 1978 г. і закончыцца 28 лютага 1979 года. Прыступіла да яго шмат вёсак і мястэчак. Робяць яны многа дасканалых спраў. І ў такі час, калі паволі набліжаецца канец палявым працам, даўжэюць асеннія змрочныя вечары і ўсё мацней цягне чалавека да людзей, да размовы, добрай гульні, культурнага адпачынку, спробаў выявіць свае дараванні, будзе прыбываць ахвочых удзельнічаць у гэтым конкурсе, бо ён не проста адзін з тых соцень конкурсаў, але надта карыснае дасягненне для дабра ўсіх нас.

М. Гайдук

(Працяг са стар. 1)

Хлеб наш надзённы

што цэлая сям'я ішла ў царкву, прыступала да прычасця, давала на абедню і прывозіла ў хату папа, каб пакрапіў усе куткі свянцонай вадой...

...І ў гэтым годзе выпекла мая Палашка традыцыйны бохан хлеба з першага сёлетняга ўраджаю. Пераламаліся мы ім, пажадалі добрага здароўя, пасядзелі за сталом, успомнілі сваіх дзяцей, і неяк сумна нам стала... Ні я, ні яна не сказалі ані слова, а падумалі аб адным. І тады Палашка заявіла:

— Завязі ты ім наш першы сёлетні хлеб. Я падумала пра іх, калі печку тапіла, калі дзежу рыхтавала... Вось два асобныя каравайчыкі спецыяльна для іх я спякла...

Найперш паехаў я ў Варшаву. Еду, гляджу ў вакно і сэрца ад жалю баліць. Гэта ж палавіна верасня, канец лета, ужо бярозы пазалотай абліліся, а тут вось на сенажаці другі пакос сена ў вадзе плавае, на палях у барознах таксама поўна вады і... збожжа на полі. А дождж лье без перапынку...

І тады неяк інстынктоўна прыцісвуў я да грудзей торбачку з сёлетнім хлебам, ды падумаў: „Берагчы хлеб нам трэба...“

Дзеці прынялі мяне багата. Пасадзілі за стол, у вялікую кампанію папрасілі, дзе толькі розныя разумныя клічкі ў паветры, як ластаўкі, крыжаваліся. То „пан магістр“, то „пан доктар“, то „пан дырэктар“, а ўсе разам маім хлебам захапляліся, і маёй каўбасой, і шынкай... З іх разумнай гутаркі, з жаночага шчабятання зразумеў я толькі тое, што цяпер найлепш ехаць у Румынію і Венгрыю, бо там долары амаль напалавіну таннейшыя, чым у нас...

На другі дзень папрасілі мяне, каб я схадзіў у краму за прадуктамі.

— А пры нагодзе, — зашчабятала ўнучка, — выкіньце, дзедку, вядро са смеццем, бо я ў школу спяшаюся.

Узяў я вядро, а там — божа мой! — поўна ўчарашняга хлеба, што астаўся ад багатага прыёму.

— Ці вы заўсёды выкідаеце хлеб на сметнік? — пацікавіўся я.

— А што з ім рабіць? — адказала мне дачка. — Ён жа ўчарашні, а сёння ў краме прадаюць ужо свежы хлеб...

І тады здалося мне, што замест пластмасавага вядра, поўнага скібак хлеба, трымаю я ў руках сяміпудовы цяжар. У вачах закружылася, у грудзях закалола...

Апамятаўся я ў... бальніцы, адкуль і пасылаю вам сардэчныя прывітанні.

Максім Нурэцкі

Лесу ніколі не замнога

У Беластоцкім ваяводстве ёсць вялікія лясныя комплексы і пушчы, якія дастаўляюць кожны год многа высакаякаснай сыравіны для дрэваапрацоўчай прамысловасці. У пары са здабываннем драўніны павінна ісці і аднаўленне ляснай плошчы і пасадка лесу.

Гаспадарчую дзейнасць у дзяржаўных лясах вядуць надлясніцтвы. Наведалі мы адно з іх, у Бельску Падляшскім. Ахоплівае яно гміны: Чаромхаўскую, Кляшчэлеўскую, Дубіцкую, Бельскую, Вышкаўскую, Чыжоўскую, Арлянскую, заходнюю частку Нараўскай і паўднёвую частку Заблудаўскай гмін. Дзяржаўныя лясы займаюць плошчу ў 11,5 тыс. гектараў. Ёсць яшчэ 20 тысяч прыватных лясоў.

За мінулыя гады найбольш пасаджана лесу ў лясніцтвах Чаромха, Кляшчэлі, Дубічы Царкоўныя і ў іншых. У дзяржаўных лясах 5 832 га і столькі ў прыватных. Загаспадаранне патрабуюць сялянскія лясы. Неабходны тут спецыяльныя карчавалкі і плугі для глыбокай воркі. У многіх выпадках няўдобіцы неабходна падсеяць вапнай і мінеральнымі ўгнаеннямі, бо толькі тады можна спадзявацца належнай аддачы. Угнаенні сеюць з самалёта. На тэрыторыі бельскага надлясніцтва пасеяна іх на 1,5 тыс. гектараў.

У Кляшчэлеўскім і Чаромхаўскім лясніцтвах загаспадаранне лесу дастасоўваецца да патрэб турыстыкі, беручы пад увагу перш за ўсё забеспячэнне ад пажараў. Таму пасаджана тут значна больш, чымсьці ў іншых аддзяленнях ліставага лесу і экзатычных дрэў. Усё дзеля таго, каб лес быў мяшаны, а тым самым біялагічна больш устойлівы. Тут таксама пад спецыяльным наглядам нават невялічкія вадасховішчы сярод лесу. Яны — таксама месца вадапою для звяроў і птушак.

На вялікіх плошчах няўдобіц будуць пасаджаны дрэўцы таполі, бярозы, ёлкі, а нават плантацыі ёлак. Ёлкі, вядома, неабходны для планавай вырубкі перад каляднымі святамі, каб не рубілі іх дзе папала са шкодай для лесу.

Бельскае надлясніцтва, каб запэўніць сабе людзей да працы, плануе заснаваць рабочыя пасёлкі ў Кляшчэлях і ў Грабаўцы.

Лес неабходны для драўнінай прамысловасці і яго неабходна садзіць, даглядаць. Лесу ніколі не замнога.

(яц)

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Наша дружная сямейка... *Фота М. Гайдука.*

(Працяг са стар. 1)

Няма што раўняць

чальнік. — Я пайду паглядзець, ці ёсць дома гаспадар.

Гаспадара, на жаль, не было. На панадворку сустрэлі мы яго цесця. Пастарэлы ўжо чалавек ішоў праз прасторны панадворак, на якім за гэтай скрыўленай хатай красавалася сучасная вялікая абора, а побач стаяла таксама новенькая клуня.

— Вось бачыце, — заявіў начальнік, — гэта і ёсць прыкметы сучаснасці. Добры гаспадар заўжды пачынае ад пабудовы гаспадарчых будынкаў, а ўжо тады толькі думае пра выгоды для сябе і сям'і.

— Гэта не мой панадворак, — заявіў старэйшы селянін. — Я жыву крыху далей, а тут абсталяваўся мой зяць, які купіў сабе гэтую сялібу пяць гадоў таму назад.

Пятро Самасюк пражыў на гэтым свеце ўжо 64 гады. Меў 7 гектараў зямлі і лічыўся ў Новым Беразове не найгоршым гаспадаром. Трымаў ён каня, дзве каровы і дзве-тры ялоўкі. Цяпер на яго гектарах гаспадарыць зяць — **Антон Іванюк.**

— Як яму ўдаецца? — пытаю старэйшага селяніна.

— Няма што раўняць, — гаворыць ён. — Адных дойных кароў у зяця цяпер 6 штук, а яшчэ 5 мясных бычкоў і аж 10 яловак. Каб усё гэта пракарміць, купіў ён ад дзяржавы яшчэ пяць гектараў зямлі.

За клуняй пачуўся грукат трактара, і праз некалькі хвілін Антон Іванюк паявіўся на панадворку на сваім жалезным кані „Урсус-360“. Купіў яго ў студзені гэтага года.

— Гэты трактар прыдзялілі мы яму, — інфармуе начальнік, — бо без яго сапраўды цяжка было б весці такую гаспадарку.

За трактарам падскаквала на калдобінах вялікая фура, нагружаная пшаніцай.

— Гэта апошняе сёлетняе маё збожжа, якое асталося яшчэ ў полі, — кажа гаспадар. — Спяшаюся, бо трэба выкарыстаць кожную хвіліну спрыяльнага надвор'я.

Дапамагаюць яму жонка і дзве дачкі. Трэцяя дачка закончыла ўжо школу і абсталявалася на працу ў Беластоку. Гэтыя дзве, якія вось цяпер разам з бацькам укладваюць снапы пшаніцы ў прасторнай клуні, яшчэ вучацца. Адна ў ліцэі, а другая ў сельскагаспадарчай прафесіянальнай школе.

Гляджу на іх і думаю: ці застануцца яны на гаспадарцы? Дарэмна было б пытаць. Зарана яшчэ гутарыць аб гэтым. Можа, аднак, прыклад бацькі заахвоціць хаця адну з гэтых дзяўчат? Можа спакусіць іх даволі высокі гадавы даход з гэтай гаспадаркі, які ў Антона Іванюка дасягае амаль 300 тысяч злотых

— За адно малако, — кажа ён з гонарам, — бяру ў месяц 10-11 тысяч злотых. Да таго здаў ужо чатыры бычкі, кантрактую лён і бульбу.

Даход сапраўды даволі высокі, але расходы... За год прыдзецца яму сплачваць амаль мільённую пазыку, якую ўзяў ён на пабудову аборы і клуні.

— Нічога, — кажа гаспадар, — неяк сплоцім. З грошай толькі тады ёсць карысць, калі яны не ляжаць пад падушкай. Цяпер рыхтуюся да пабудовы новай хаты. Такой, як у горадзе, прасторнай, светлай, з вадой і цэнтральным ацяпленнем, каб дочкі мелі чым ганарыцца...

Ён абцёр запацелы, запылены твар і зноў паімчаўся ў поле. Няма часу на пустыя гутаркі. Трэба працаваць. Дык і мы таксама вярнуліся да сваёй машыны. Дарогу перагарадзіў нам вялізны збожжавы камбайн.

— Гэта таксама прыватная машына. — паясніў начальнік Буйноўскі.

Сапраўды, з чым тут раўняць жыццё ў цяперашнім Новым Беразове, калі па вуліцы гэтай вёскі імчацца такія вось прыватныя сельскагаспадарчыя машыны, калі жывуць тут гаспадары, як гэты Іванюк, або Кучка ці Аўласюк, якія не баяцца браць у займы па мільёну злотых..?

Віктар Рудчык

Разведка ГАСПАДАРНАСЦІ

КАЛІ БУДЗЕ ПРЫБІРАЛЬНЯ?

У Гайнаўцы ўжо некалькі гадоў існуе аўтобусная пачакальня ПКС. Няма аднак адпаведнай прыбіральні. А яна ж неабходная. Аўтобусамі кожны дзень прыязджае сюды і ад'язджае з горада многа людзей. Таму гарадскія ўлады пастанавілі пабудаваць прыбіральню. Месца выбралі ў адным памяшканні ў будынку пачакальні. У маі і чэрвені гэтага года работнікі гарадскога прадпрыемства камунальнай гаспадаркі пабудавалі каналізацыю і падцягнулі пад сцены спамянутага будынка водаправодныя трубы. Усё гэта каштавала каля ста тысяч злотых. І тады паявілася перашкода. Не ўсе карыстальнікі гэтага будынка згодны на лакалізацыю прыбіральні ў сярэдзіне будынка. Калі ПЗМот згодны ды яшчэ і як (нават унёс свой грашовы ўклад менш-больш 15 тысяч злотых), дык дэлегатура РСВ „Прэса-кніжка-рух" — не. Узнікла праблема, якую ўсё рашае і не можа вырашыць начальнік горада. Умяшаўся і санэпід, які выказаў свае меркаванні на гэты конт. У канцы ўлады горада інфармуюць, што гэта іх будынак і ім рашаць, быць ці не быць у ім прыбіральні. Калі будзе прыбіральня, так і не ўдалося нам высветліць. Мае знаёмыя з Гайнаўкі разважаюць, што калі няма згоды, дык трэба было будаваць асобны, найлепш мураваны, будынак з прызначэннем яго на прыбіральню.

Улады горада не спяшаюцца, спакойна разважаюць, каб зноў не дапусціць памылкі. Намераны весці размовы з кіраўніком прадпрыемства „Рух", што, мауляў, усё дзеля агульнай справы. І так адно ёсць пэўнае. Праездным ад працяглай абмяркоўкі патрабуючай канчатковага вырашэння справы ніякай палёгкі.

Іван Непаседа

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі:

Пачынальнікі. З гісторыка-літаратурных матэрыялаў XIX ст., 1977, стар. 544, цана 90 зл.

Салідны том дакументаў пра грамадскую, палітычную, культурна-асветную і літаратурную дзейнасць, а таксама пра малавядомыя або і невядомыя дагэтуль факты з прыватнага жыцця такіх выдатных пісьменнікаў і літаратараў мінулага стагоддзя, што далі пачатак новай беларускай літаратуры, як В. Д. Марцінкевіч, Ф. Багушэвіч, П. Багрым, Я. Баршчэўскі, Я. Чачот, К. Каліноўскі, Я. Лучына і шэраг іншых. Вельмі старанна апрацаваная і абшырная бібліяграфія публікацый аб розных творцах і праблемах беларускай літаратуры мінулага стагоддзя. Невядомыя дагэтуль архіўныя здымкі. У асноўным усё гэта плён шматгадовых пошукаў вядомага гісторыка беларускай дакастрычніцкай грамадскай думкі, рэвалюцыйнага руху і літаратуры, нястомнага Генадзя Васільевіча Кісялёва.

Кандрусевіч Аркадзь, **Кругі на белай паляне**, 1977, стар. 208, цана 7 зл. 20 гр.

Зборнік апавяданняў і аповесць маладога беларускага празаіка. У цэнтры ўвагі аўтара — яго сучаснікі, жыхары сёлаў і гарадоў Савецкай Беларусі.

Янкоўскі Фёдар, **Гістарычная граматыка беларускай мовы.** Частка II. Марфалогія. 1977, стар. 125, цана 6 зл.

У гэтай частцы падручніка знаходзім агульныя пытанні марфалогіі, аналіз назоўніка, займенніка, прыметніка, лічэбніка і дзеяслова.

Беларусь індустрыяльная, 1976, цана 17 зл. 80 гр.

Альбом цікавых каляровых і чорна-белых фатаграмаў, якія паказваюць розныя галіны сучаснай беларускай прамысловасці. Выданне адкрываецца ўступным артыкулам пра дасягненні прамысловасці Беларускай ССР.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ВЯСЕЛЬНАЯ

Ходзіт Марыся кругом століка,
Бога доленькі просіт,
Бога доленькі просіт:
— Ой, як якая доля добрая —
едзь до шлюбу зо мною,
едзь до шлюбу зо мною.
А як якая доля ліхая —
то плыві за водою,
то плыві за водою.

Ад Агаты Палатэбнавай, 1906 года нараджэння, мястэчка Белавежа, запісаў вясной 1978 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

ТАК БЫВАЕ...

НЯШЧАСЦЕ

У Хілісонавых было пяцёра дзяцей. І ўсе яны мужскога пола. Найстарэйшаму сыну Алесю было ўжо 16 год. Нямала клопатаў мела маці з іх выхаваннем. З адным дзіцём і то даводзіцца і недаспаць і напрацавацца. А з пяцірыма ў пяць разоў цяжэй. І зноў сталася. І зноў Хілісоніха зацяжарыла. І з гэтай прычыны хадзіла сумная, незадаволеная. Пачаткова адчувала нават пэўны сорам перад Алесем. Пры дарослым сыне нялоўка чулася з вялікім жыватом. Каб нарадзілася дзяўчынка, дык Хілісоніха нават была б шчаслівая.

І дачакалася. Нарадзілася дачка, ды не адна. Нарадзіліся дзве дзяўчынкі, якіх Хілісонавы назвалі Тася і Кася. І гадаваліся блізнючкі вельмі добра. Былі спакойныя, мелі заўсёды добры апетыт, не хварэлі. А калі ім было па тры гады, дык імі і суседзі захапляліся, такія былі пекныя і разумныя. Маці не магла нацешыцца імі. І бацьку прыемна было.

Алесь ужо не быў дома. Выехаў ён працаваць у горад. А калі прыязджаў дамоў, заўсёды прывозіў сваім маленькім сястрычкам цацкі. Любіў іх. Песціў, узяўшы за ручкі іх, хадзіў па вуліцы, насіў на руках і на плячах. Яшчэ но было ім чатыры годзікі, калі Алесь прывёз такія прыгожыя цацкі, якімі сястрычкі не пераставалі гуляць. У іх засвечваліся лямпачкі, што асабліва бавіла дзяўчынак. Але лямпачкі перасталі свяціць, пагаслі. Дзяўчынкі сваім дзіцячым розумам пачалі іх засвечваць. Але як?

Той раніцы бацька быў у полі са старэйшым сынам Алесем. Меншыя дзеці пайшлі ў школу, а маці ў хляве даіла кароў. Тася і Кася хацелі запаліць лямпачкі ў пластмасавай забаўцы агнём з пліты, на якой варылася снеданне. І пластмаса загарэлася і папала пад ложак. Дзяўчынкі спужаліся і схаваліся на ложак пад коўдру. Пачаў гарэць ложак, пасцель, фіранкі. Калі ўбачылі суседзі, што ў хаце агонь і дым вырываецца праз фортачку, пачалі крычаць і бегчы на пажар. І толькі тады маці выскачыла з хлява. Пажар пагасілі. Але ў ложку абгарэлі дзяўчынкі так, што Тася жыла ўсяго некальні гадзін, а Кася некалькі дзён.

Гора нахлынула так неспадзявана і так кранула бацькоў, што хадзілі яны, як паўжывыя. Асабліва Хілісоніха з сябе выходзіла і бесперапынна нападала на свайго сына Алеся за тое, што па яго віне згарэлі дзяўчынкі, бо прывезены ім цацкі забілі малютак.

— Праз цябе, нягоднік, — не пераставала крычаць Хілісоніха, — згарэлі нашы дзяўчынкі! Гэта ты іх знішчыў, каб цябе...!

Гэтае абвінавачанне Алесь узяў так моцна да сэрца, што не мог ні спаць, ні працаваць. А працаваў ён на будове высокіх гарадскіх блёкаў. Кажуць, што няшчасце ходзіць парамі. Праз два тыдні Хілісонавы атрымалі паведамленне, што іх сын Алесь памёр трагічна. Падчас работ зваліўся ён з дзесяціпавярховай вышыні.

Міхась Сваяк

Юрыдычныя парады

Калі ў вас узніклі нейкія цяжкасці юрыдычнага характару, звяртайцеся ў юрыдычны пункт ГП БГКТ, які ўжо звыш 20-ці год вядзе бясплатна вядомы юрыст і дзеяч БГКТ Віншук Склубоўскі.

Юрыдычную кансультацыю вы можаце атрымаць бясплатна ў кожны панядзелак у памяшканні ГП-БГКТ (Беласток, Варшаўская 11) у гадзінах 10-11.

ФОТА-РЭТРА

Беласток да першай сусветнай вайны. Тэатр „Роскаш". Рэпрадукцыя А. Здрадоўскага.

ПАЛОСКА ДЗЯДЗЬКІ КВАСА

ХАЙ ЖЫВЕ ПАРНАС!

Я — Пушкін! — выгукнуў паэт,
Каб знаў аб гэтым цэлы свет.
Потым падумаў, пагадаў:
Я — Бог! — яшчэ ляпей дадаў
(Ды у канцы наш недарэка
Пазнае вартасць Чалавека).

Я — Бог. У мяне магутны Дух.
Я — ўсё. Матэрыя і Рух.
Час і прастор я перарос,
Стыхія мая — Касмос!
Калі скачу, тады й скачу,
Патрэбніцу но захачу.
Кіну людскую дробязь, вас,
Размуланы вамі Парнас,
Задрыпаны ўвесь гэты мір,
Ўзнясуся плаўна у Эфір,
Як ўзнёсся некалі Хрыстос...
Стыхія мая — Касмос!

З экстазам ўпаўшы у азарт,
Паэт пачаў ўзнясенне. Старт!
Скакаў узвыш і так і сяк,
Узнясціся ўверх не мог ніяк.
Каб выканаць зацею гэту,
Прышлося скарыстаць ракету.

Ляціць, ляціць паэта — Бог,
Ляціць з Патрэбніцаю ўдвох,
Ляціць маланкаю ўпярод...
Прайшоў ў палёце цэлы год.
Ляціць з сусвету у сусвет,
У сусветах ён шукаў планет
З жыццём-быццём, бы на Зямлі,
Нат адпачыць не меў калі.
Планет з жыццём ён не знайшоў,
Да розуму аднак дайшоў —
Не людска справа Богам быць,
У пустэчы адзінока жыць;
Жыццё кашмарна без людзей,
Хаос, канца няма нідзе,
Туманнасці вакол, свяціла...
О, дзе ж ты, родна Зямля міла?!
І сам сабе не бўўшы рад,
Рашуча павярнуў назад.
У галактыку сваю ўляцеў —
Зялёны шар зазіхацеў.
Пазнаў! Любімая Зямля,
Дзе мой народ, мая сям'я,
Дзе дзейнічае наш Парнас
І вершы керпае Д. Квас.
І стала сэрца гулка біць,
І сталі вочы слёзы ліць.
У шчасці навакол кружыўся,
Урэшце плаўна апусціўся
Каля Малейкавай Гары,
Сколь відна вёска Бандары.
Ад шчасця цэлы ззяў паэт,
Зямлёй наклаўся, даў завет
Свой родны кут не апусціць,
Дапокі сэрца будзе біць.
Наконт людзей змяніў пагляд,
Цяпер тут кожны яму брат.
Пазнаў паэт, што рэч вялікa
У сабе мець гонар Чалавека.
Зямлю у доказ цалаваў
І словы гэткія сказаў:
Замала розуму я меў,
У Космас з пыхі палацеў,
Сабе жыцця год загубіў
І дзесь Патрэбніцу згубіў
(Ніхочучы, а мо знарок).
Фарфал! Хай свеціць між зарок!
І дамо новай зорцы мірам
Назоў: „Сучасны плыні ліра".

Сваім капрызам так паэт
Узбагаціў зоркаю свет.

За ўсё, за працадуру гэту,
Я пакланюся паэту.
Няхай жыве Народ, Парнас
І вершаплёт ваш —

Дзядзька Квас!

КАЖУЦЬ, ШТО...

...агульны сход членаў аднаго гмінnага кааператыва (ГС) крытыкаваў старшыню за няздатнасць і „зрыў" плана. Сярод удзельнікаў дыскусіі знайшоўся аратар, які выступіў з гарачай абаронай старшыні. Доўгую прамову закончыў рытарычным пытаннем:
— Што можа зрабіць адзін баран, калі іншыя авечкі занядбоўваюць работу?

Фота па заказу

Dwa plus Jeden

Заказвала
Эва Шабэлян з Семяноўкі.

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка! Жыву я адна. І, хаця маю добрую працу і добрую кватэру, не цешуся нічым, мне сумна адной. У працы, з людзьмі, дык весялей, а калі прыду дадому, пуста і сумна. Маю сяброўку, ужо старэйшую паненку. Але тая кажа, што ёй і так добра. Мо таму, што яна паненка, а я мела мужа. Выйшла замуж маладая, у 19 год. Але я не магу мець дзяцей, бо калісьці перарвала цяжарнасць. Мне было тады 18 год і я яшчэ вучылася. Потым моцна хварэла і асталася бясплоднай. З мужам жыла шэсць год, але калі лекар канкрэтна сказаў, што не буду я мець дзяцей, муж мяне пакінуў. Потым прыстаў да мяне адзін мужчына, падаваўся за кавалера, а меў жонку і дзяцей. І калі я аб гэтым даведалася, пагнала яго прэч ад сябе. І жыву адна. Хто ж захоча ажаніцца з немаладой ужо і бясплоднай жанчынай? А каб, падумала я аднойчы, узяць дзіця з сірацінца? Сама б я яго змагла выгадаваць, матэрыяльныя ўмовы ў мяне добрыя. Усё жыццё мучыць мяне сумленне за дзявочую памылку, дзеці сняцца па начах.

Аня з Сакольшчыны

Аня! Я згодна з табой. Добра зробіш, калі возьмеш малую сіротку. Нічога, што не ты яго нарадзіла. Калі ты яго будзеш выхоўваць, ты і будзеш яго маці. Дасі яму тое, чаго не дасць дзіцяці ніякі, нават найлепшы сірацінец — мацярынскія пачуцці. А разам з тым заспакоіш і сваё сумленне ды назаўсёды пазбудзешся адзіноцтва.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Я. аддаў гаспадарку дзяржаве за пенсію. Прашэнне аб перадачы гаспадаркі за пенсію ён падаў у месяцы лютым. У пачатку мая гміна забрала зямлю і перадала трэцяй асобе ў загаспадарванне. Аднак пенсію прызналі толькі ад 1 ліпеня. Я лічыць, што пенсія яму належыцца ад лютага. Ці можа ён патрабаваць пенсію за час ад лютага да ліпеня?

АДКАЗ: Паводле арт. 32 закону з 29 V 1974 г. аб перадачы сялянскіх гаспадарак дзяржаве за пенсію асновай для прызнання пенсіі з'яўляецца пастанова начальніка гміны аб пераняцці гаспадаркі. Пастанова гэта абавязвае ЗУС пасля таго, калі яна становіцца праваможнай, г. зн. праз два тыдні ад яе прыняцця. Пенсія прызнаецца ў асноўным ад даты, калі пастанова прынята. Аднак, калі гміна забрала гаспадарку раней, то пенсія павінна быць прызнана ад даты пераняцця гаспадаркі. У нашым выпадку, калі гміна забрала гаспадарку ў пачатку мая, то пенсія павінна быць прызнана ад гэтага часу. Дата падання прашэння не мае значэння і Я. не можа патрабаваць пенсіі ад лютага да мая, але мае права патрабаваць пенсіі за май і чэрвень.

Вер-не-вер

Дарагі Астроне! Сніўся мне вельмі цяжкі сон, і я баюся, што абазначае ён нешта дрэннае. А вось сон: пайшла я раніцай у магазін. Але непадалёк ад крамы спаткала суседку, і яна кажа, што малака ўжо няма, дык я завярнулася ісці дамоў. У руцэ я трымала кашалёк з грашыма. Прыйшла дамоў. А пасля пайшла ў канец нашага блока. Там пры сцяне была выкапана глыбокая яма; сценкі яе мураваныя. Я палезла ў тую яму, у руцэ трымала той жа кашалёк з грашыма. Вылезці з ямы было мне цяжка. Але нейк вылезла, але зараз жа апынулася ізноў у той жа яме. Вылазіць было цяжэй, чымсьці першы раз. Але палезла я яшчэ трэці раз. І цяпер ужо вылазіць было больш цяжка. Я чаплялася рукамі за край ямы, але ўжо абяссілела так, што, здавалася, не ўтрымаюся і ўпаду ў яму. І ўсё гэты кашалёк трымаю. У яме ляжала бульба. З вялікай цяжкасцю, ужо апошнімі сіламі я вылезла з ямы, пералезла праз нейкую фуртачку, якая была тут жа пры выхадзе з ямы, і прыйшла дамоў. У хаце нейк непрыбрана. А да дачкі прыйшлі дзве сяброўкі. Потым я села ў кухні на нейкай лаве і бачу: побач сядзіць малады хлапец, знаёмы дачкі. Я звярнула ўвагу на яго валасы. Былі яны чорныя, а зверху нейкія жаўтаватыя, ці сіваватыя, не помню ўжо добра. Тут і прачнулася. І сапраўды была змучаная.

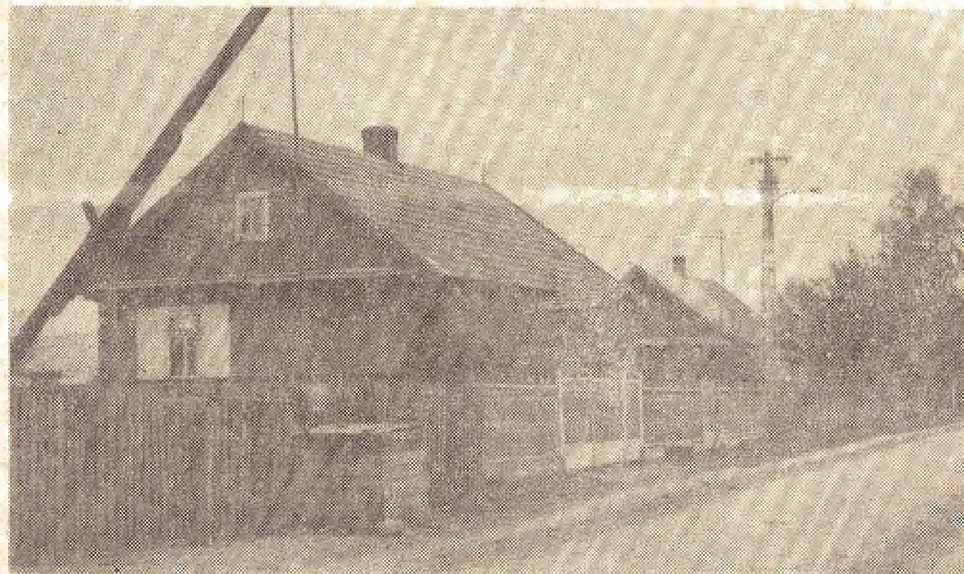
На другі дзень снілася мне, што ў мяне адразу вылецелі два зубы. Яны хісталіся, і я сама іх выняла. Трымаю я іх у пальцах і бачу, што яны яшчэ зусім добрыя, белыя, але калі я іх сціснула, яны рассыпаліся. Крыві не было.

Ганя

Ганя! Снілася табе нядобрае. Пагражае табе смяротэльная небяспека. Выйдзеш з гэтага, аднак, бо з ямы ўсё ж вылезла. А паколькі вылазіць было вельмі цяжка, можна меркаваць, што не ўсё пройдзе бясследна — можа быць нейкая хвароба (твая ці кагосьці з блізкіх). Тая хата непрыбраная сведчыць аб тым, што адбудуцца нейкія змены (кватэры ці працы), а мо ў сувязі з дачкой і тым хлопцам... Твой сон на другі дзень таксама пацвярджае, што некага з тваіх блізкіх кране хвароба, або іншае няшчасце, але не будуць гэта кроўныя сваякі.

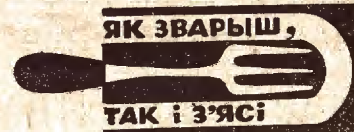
Астрон

Этнаграфічнае акенца

Гайдукоўшчына. Фота Я. Целушэцкага

Куток практычных ведаў

Запяканкі

З ГРЫБАМІ

На 25 дэкаў сухога макарону (паўпачкі) або макарону, зробленага ўласнаручна з паўкілаграма мукі, 3 яечак і вады, трэба ўзяць поўную лыжку масла (або 10 дэкаў капчонай грудзінкі), 25 дэкаў вострага галандскага сыра, 1 кг свежых грыбкоў, 1 цыбуліну, соль, перац, лыжку мукі, паўшклянкі смятаны, бешамелевы соус з 1,5 шклянкі малака, поўнай лыжкі мукі, лыжкі тлушчу і солі, соку з паўлімона.

Грыбы перабраць, памыць, нарэзаць у палоску, палажыць у каструльку разам з цыбуляй, нарэзанай чвэрткамі, дадаць соль, перац і тушыць у соусе каля паўгадзіны. У канцы тушэння выпарыць сок, так, каб грыбы былі даволі густыя, і заправіць іх смятанай з мукой.

У той час у вялікай плоскай каструлі закіпяціць 3 літры вады, пасаліць, усыпаць сухі макарон, варыць каля 20 мінут. Макарон адцадзіць, адразу вымяшаць з маслам і паловай сцертага сыра. Адначасова падрыхтаваць бешамель: белую засмажку з тлушчу і мукі развесці халодным малаком, памешваючы, закіпяціць, дадаць прыправы і варыць яшчэ 5-7 мінут на слабым агні, памешваючы.

У жараадпорны посуд, змазаны тлушчам і пасыпаны цёртай булкай, палажыць палову макарону, пасля палажыць грыбы, накрыць застаўшымся макаронам, заліць бешамелем, пасыпаць рэштай сцертага сыра і ўставіць у гарачую духоўку, запякаць каля паўгадзіны.

ДАМАШНЯЯ

На 30 дэкаў макарону (усё роўна якога) трэба ўзяць крыху солі, 2 лыжкі масла, 25 дэкаў сцертага вострага і без скуркі сыра, 1,5 шклянкі варанага змеленага мяса, або каўбасы (таксама зваранай і прапушчанай праз машынку), перац, 2 чайныя лыжкі папрыкі, лыжачку паляўнічай прыправы, 2 лыжкі пасечанай зялёнай пятрушкі. Для формы патрэбны таксама тлушч і цёртая булка.

Зварыць макарон у вялікай колькасці вады; яшчэ не зусім мяккі, заліць кубкам халоднай вады, накрыць і толькі праз 15 мінут адцадзіць, адразу вымяшаць з лыжкай масла. Дадаць мяса, палову сцертага сыра, зяляніну, лыжачку змеленай папрыкі і прыправы так, каб макарон быў вельмі востры.

Макарон палажыць у жараадпорную форму, змазаную тлушчам і пасыпаную цёртай булкай, зверху пасыпаць сцертым сырам, спырснуць маслам, пасыпаць змеленай папрыкай. Уставіць у гарачую духоўку. Запякаць паўгадзіны. Падаваць з салатам.

Гаспадыня

Тайны другой сусветнай вайны

НЕБЯСПЕЧНА ДЛЯ ЖЫЦЦЯ

Не было пасля вайны амаль ніводнага года, калі не станавілася б вядома аб якім-небудзь новым раскрытым злачынстве эсэсаўцаў. Эсэсаўскія злачынцы баяліся новых выкрыццяў. Схаваныя нацысцкія скарбы і ключы ад іх сховішчаў павінны былі па-ранейшаму застацца ў руках наследнікаў гітлераўскай разбойніцкай палітыкі.

Таму зацікаўленыя колы імкнуліся або перашкодзіць пошукам на возеры Топліц, або самім выцягнуць з яго ці знайсці ў акрузе матэрыялы, якія маглі б скампраметаваць іх і праліць святло на пасляваенны лёс эсэсаўскага „Чорнага ордэна".

Праз некалькі тыдняў пасля заканчэння вайны мясцовыя жыхары заўважылі ў раёне возера Топліц падазроных асоб, якія з кіркамі і рыдлёўкамі штосьці шукалі ў наваколлі возера ці пры дапамозе вадалазнага абсталявання спускаліся пад ваду і даставалі з возера нейкія прадметы і воданепранікальныя кантэйнеры. Калі ўстрывожаная амерыканская разведка „Сі-Ай-Сі" прыбыла на месца здарэння, невядомых даўно і след прастыў.

У лютым 1946 г., менш чым праз год пасля безагаворачнай капітуляцыі гітлераўскай Германіі, на беразе возера Топліц знайшлі два трупы. На іх захаваліся рэшткі лыжных касцюмаў. Паліцыя ўстанавіла, што загінуўшыя былі: інжынеры Майер і Піхлер з Лінца. Труп Піхлера здаваўся некранутым, толькі на пальцах засохла кроў. У Майера ж быў распораты жывот: як быццам хтосьці шукаў там штосьці праглынутае — ну, скажам, эскіз мясцовасці. Гэта забойства адразу паказала свой палітычны характар, калі непадалёку ад бівака Майера і Піхлера знайшлі зусім цэлы, запраўлены гаручым сувязны самалёт тыпу „Фізелер Шторх", які аж да мая 1945 г. рабіў палёты паміж стаўкай Гітлера і эсэсаўскім бастыёнам у Аўсзеі, а таксама выкарыстоўваўся для транспарціроўкі каштоўнасцей. Мясцовыя жыхары апазналі ў Піхлеру былога пілота гэтага спецыяльнага самалёта. Піхлер і Майер да самага канца вайны лічыліся ў спісах марской эксперыментальнай базы на возеры Топліц. Прычына іх гібелі так і не была ўстаноўлена. Але было зусім ясна, што тут замешан хтосьці трэці.

У 1949 г. шэсць невядомых асоб у камбінезонах, як у далейшым высветлілася — замаскіраваныя нацысты з падпольнай арганізацыі, карыстаючыся вадалазнымі прыстасаваннямі, за 10 гадзін на вачах у аўстрыйскіх жандараў і прадстаўнікоў амерыканскіх акупацыйных улад дасталі з возера Альтаўсзее чатыры скрыні, пагрузілі іх на грузавікі і паехалі.

У 1950 г. на возеры Топліц з'явіліся яшчэ два нацысты: інжынер Келер і Герт Герэнс — абодва з Гамбурга і ў мінулым супрацоўнікі эксперыментальнай базы, якая знаходзілася тут. Герэнс пры падазроных абставінах сарваўся з абрыву і разбіўся. Можна было падумаць, што гэта забойства. Келера арыштавалі, але з папярэдняга зняволення вызвалілі, таму што ніякіх доказаў супраць яго не аказалася. Даволі часта паяўляўся непадалёк ад возера Топліц пад выглядам „турыста" і інжынер Дэтэрман з Гамбурга, які таксама належаў раней да персаналу эксперыментальнай базы.

У 1952 годзе на беразе возера Топліц знайшлі трупы двух мужчын, забітых выстраламі ззаду. Следства паказала, што ў мінулым яны былі эсэсаўцамі з каманды, якая скідвала ў возера скрыні.

Праз год на возеры Топліц з'явіўся багаты амерыканец, які хацеў знайсці сляды „аперацыі „Бернхард". Афіцыяльна ён называў сябе супрацоўнікам часопіса „Рыдэрс дайджэст". З прычыны таго, што ён аказаўся не вельмі настойлівым следапытам, а палічыў за лепшае выслухоўваць усялякія байкі ў вясковай карчме, нічога асаблівага з ім і не адбылося. Для фашысцкай падпольнай арганізацыі ён яўна не быў небяспечны.

Толькі амерыканец пакінуў возера Топліц, як тут, трымаючы ў тайне імя заказчыка, пачала работы адна вадалазная фірма з Граца.

Прыкметную актывізацыю шукальнікаў скарбу, з аднаго боку, і яго забяспечаных грашыма ахоўнікаў, з другога, прынёс 1954 год. Непадалёку ад возера Альтаус лесарубы знайшлі яму, а каля яе — разбітую скрыню. Яна была пустая. Праз чатыры гады пры аналагічных абставінах знайшлі яшчэ дзве пустыя скрыні. На гэты раз тут быў знойдзен узведзены бясшумны пісталет.

Сімон Візенталь, былы давераны чалавек „Сі-Ай-Сі" і адзін з паляўнічых за Эйхманам, зазначыў у гэтай сувязі: „Усе гэтыя пошукавыя групы складаліся зусім не з дылетантаў. Яны мелі мінашукальнікі, бо схаваныя кантэйнеры былі металічныя. Жандармерыя гублялася ў здагадках. Час ад часу, пераважна ў непраходнай мясцовасці, знаходзілі адкрытыя штольні — было відаць, што яны раскопаны нядаўна. Але, акрамя гэтых пошукавых груп падпольнага (нацысцкага — Ю. М.) руху, тут, натуральна, дзейнічалі і аматары, якія звычайна прыбывалі ў раён Аўсзее ў суботу, нагружаныя рукзакамі, рыдлёўкамі і кіркамі. Візенталь прыводзіў важкія доказы ў карысць таго, што падпольныя арганізацыі СС і СД на працягу раду гадоў пасля вайны фінансаваліся за кошт некаторай часткі фашысцкага скарбу, схаванага ў раёне гэтых азёр.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Ці можна з гэтым згадзіцца?

Кааператыў рознага рамяства ў Гайнаўцы на вуліцы Варшаўскай не заўсёды мае добрую славу. Ніжэй прыклад на гэта. Кааператыў выконвае розныя працы таксама пры электраўстаноўках. У вёсцы Карыцкі Дубіцкай гміны працаўнікі кааператыва праводзілі электрычнасць селяніну Андрэю Завадскаму. Электрычнасць яны праводзілі ў яго гаспадарскіх будынках. Агульна вядома, што кааператыў бярэ за работу накідку, а яна залежыць ад таго, ці будынкі інвентарскія ці жылыя. За інвентарскія накідка бярэцца 60%, а за жылыя — 80%. Ад Завадскага ўзялі 80%, хоць праводзілі электрычнасць у інвентарскія будынкі.

Калі яшчэ спісвалі пратакол перад пачаткам працы, пакінулі на ім пустое месца. Селянін падпісаў пратакол. Так гэта наогул робіцца ў нас. І потым высветлілася, што на тым пустым месцы было дапісана, што святло яны зрабілі ў жыллёвым будынку, значыць селянін заплаціў лішнія некалькі тысяч злотых. Гэта ж ашуканства чыстай вады! І як гэта сведчыць аб кааператыве?

П. Д.

Гаспадарка гміны

На апошнім пасяджэнні экзекутыва гміннага камітэта партыі ў Гайнаўцы разглядзела развіццё сельскай гаспадаркі ў гміне. Гайнаўская гміна займае абшар 29.342 гектары, у тым ліку палі — 11.317 гектараў, лясы — 16.200 га. Вёскі Гайнаўскай гміны маюць палі ў сярэднім IV і III класаў, таму на кожным кроку тут відаць заможнасць.

Жывёлагадоўля згодна са спісам з чэрвеня гэтага года: 5.417 хвастоў, у тым 2.802 — дойныя каровы. Найбольшае павелічэнне колькасці быдла наступіла ў вёсках Старое Беразова, Рэпіска, Трывежа, Хітра, Барок і Арэшкава.

Але ўвогуле найбольш павялічылася свінагадоўля індывідуальных гаспадароў — на 17,4 працэнта, гэта значыць на 2077 штук. Пабольшала колькасць свінаматак на 9,3 працэнта. У гміне іх цяпер 987. Апрача кароў і свіней, гайнаўскія гаспадары гадуюць авечак. У гэтым годзе колькасць іх пабольшала на 11,3%, гэта значыць на 1184 штукі. Гадоўля авечак вядзецца ў спецыялістычных гаспадарках, і пра гэта я напішу ў наступным артыкуле.

Запытаў я ў першага сакратара ПАРП у Гайнаўцы, тав. Мікалая Карпюка, як ён ацэньвае развіццё гміны. На пытанне сакратар з радасцю адказаў: „Каб так штогод!". Усе паказчыкі росту гміны вышэйшыя за ваяводскія і краёвыя.

Э. Вайсковіч

РАЗЛЯНІЎСЯ

Мітрафан крыху запіўся,
Пра работу ён забыўся.
Ходзіць ў краму, папівае,
Жыта з поля не ўбірае.

Жонка ў працы, недарэчы —
Мітрафанку баляць плечы.
Каб дзе лёгка зарабіці
І суседку абманіці.

Мітрафана кругом знаюць,
Усюды гультаём шчытаюць.
Куды пойдзе, там нап'ецца —
Яму добра так здаецца.

Людзі жыта паўбіралі
І ўжо поле паааралі,
За сяўбу думаюць брацца
І да зімы шыкавацца.

Там стаіць усё на полі,
Выглядае свае долі,
Гаспадара праклінае:
Сеяў — цяпер не збірае.

Восень ужо наступае,
Мітрафан ўсё папівае.
Жыта і авёс у полі —
Выглядае свае долі.

М. Лук'янюк

Пяром і фотаапаратам аб зубры

Альбом „Зубр"*) Яна Рачынскага пяявіўся на кніжных паліцах неспадзявана. Ніхто яго нідзе не апавяшчаў. Альбом быў прыняты ў Белавежы як выдавецкая сенсацыя года. Зрэшты, на самай справе так і ёсць.

Манаграфіі зубра ў Польшчы чакалі даўно. Нічога дзіўнага, зубр у Польшчы амаль нацыянальная святасць. Няма ў гэтым ніякай памылкі ці ганарыстасці, калі сказаць, што менавіта Польшча найбольш зрабіла ў тым, што зубр не падзяліў лёсу тура. Праўда гэтая ясна вынікае са старонак альбома.

Сам альбом у асноўным складаецца са здымкаў з зубрамі, выкананымі дзесяццю аўтарамі. Апрача Я. Рачынскага, м. інш., З. Красінскім, Л. Вільчком, У. Пухальскім, Л. К. Савіцкім, Я. Герэзняком, Т. Сумінскім. Папярэджвае фатаграфічную частку кароткае (ды змястоўнае) апісанне гісторыі зубра, а таксама некалькі рэпрадукцый старых гравюраў з гэтым відам.

Тэкст чытаецца вельмі прыемна. Аўтар валодае зразумелым стылем пісання. Найбольш каштоўны ў гэтай частцы фрагменты, прысвечаныя рэстытуцыі зубра. Людзі наогул пра яе ведаюць у агульных рысах, тут жа прыводзяцца ўсе падрабязнасці, часам не пазбаўлены сенсацыйнасці. Добра, што Я. Рачынскі парушыў і канчаткова растлумачыў справу даты апошняга забойства зубра ў Белавежскай пушчы. Вакол яе нарасло ўжо надта дужа непаразуменняў.

Вельмі цікава рэкамендуецца фатаграфічная частка. На звыш 200 здымках прадстаўлены вобраз жыцця зубра ў розныя перыяды года. У большасці здымкі былі выкананы ў Белавежскай пушчы. Асабліва вартасць маюць надпісы пры фатаграфіях. Яны не толькі іх растлумачваюць, але і падаюць шмат цікавых інфармацый са сферы марфалогіі, біялогіі і экалогіі ўладара пушчы. Прачытаўшы толькі надпісы, можна аб зубры больш чаго цікавага даведацца, чым не з адной прэсавай публікацыі. Шкада, што ў альбоме мала каляровых здымкаў (толькі 25). Яны ж яго гэтак упрыгожваюць!

„Зубр" Я. Рачынскага павінен апынуцца ў бібліятэчцы кожнага аматара прыроды Белавежскай пушчы.

П. Байко

Jan Raczyński — „Żubr", PWRiL Warszawa 1978 r., nakład 17 tys. str. 272, cena 150 zł.

ПРА СНЫ

Рубрыка „Вер — не вер..." мае вялікі поспех. І кожны з чытачоў, хто б гэта не быў, прачытае яе. Астрон — гадальшчык сноў — нядрэнна іх адгадвае. Не ведаю, як у каго, але мае сны вельмі хутка збываюцца. А ў рэдакцыі бывае так. Вышле хто свой сон для развязкі, пакуль Астрон адгадае і надрукуе, пройдзе некалькі тыдняў. А за той час сон, калі ён не пусты, а больш чым палавіна такіх сноў, ужо збыўся. Гэта адначасна не значыць, што адказ Астрона няважны. Ён заўсёды важны, калі не адрасату, то іншым чытачам можа прысніцца такое ў будучыні. І ўсе павінны быць удзячны Астрону. Напэўна многа ёсць такіх, якія выразаюць гэтыя сны і адказы нашага мага.

Вярнуся да сябе, дзе гавару, што мае сны хутка збываюцца. Вось прыклад. Сніласе мне з 13 на 14 жніўня, што мой гумовы воз-балон перакуліўся і адно калясо амаль што адарвалася і без паветра. Прачнуўся я і заглянуў у соннік. А там вось што піша: воз паламаны — страта. Думаю я, што гэта можа быць за страта? І вось 16 жніўня ў вёсцы Тапаркі плаціў я жыхарам за малако і нейкаму тапаркоўцу пераліча 500 зл. І прапала, ніхто не вярнуў. Гэта пацвердзіла мой сон. Так і ўсе іншыя мае сны збываюцца хутка.

М. Панфілюк

КАБ ДОБРА ЖЫЦЬ, ТРЭБА ХАЦЕЦЬ

Вяслава Панасюк з Грыбоўшчыны гэта адзіная жанчына ў Шудзялаўскай гміне, якая сама вельмі добра выконвае палявыя работы. Яна ўласным трактарам „Урсус С-360" умее лепш ад некаторых мужчын араць, баранаваць, апрацаваць зямлю культыватарам, але яе спецыяльнасць гэта жаць жыта снопавязалкай. Умеласць і спрыт у жніве яна выказала, жнучы па 8-10 гектараў збожжа ў дзень. Асабліва важнае гэта было ў гэтым годзе, які быў цяжкім для жніва.

Удзячны за ўсё гэта Вяславе Панасюк былі гаспадары суседніх вёсак. Гэта жанчына з мужчынскім тэмпераментам, сапраўдны мастак працы.

Я. Бандарук

Аб рэалізацыі пастулатаў выбаршчыкаў

Мінула больш як паўгода ад выбараў у гмінныя рады. За гэты час можна зрабіць ужо першы падлік дзейнасці новых улад. Баланс будзе датычыць рэалізацыі пастулатаў выбаршчыкаў. У Чаромсе тым справам была прысвечана сесія ГРН. Былі ўнесены 22 пастулаты і прапановы. Датычылі яны тэрыторыі гміны. Не ўсе аднак будуць рэалізаваны ў гэтай кадэнцыі. Некаторыя патрабуюць даўжэйшага перыяду для афармлення, іншых жа не зможа рэалізаваць мясцовая адміністрацыя. Напрыклад, асваенне ўрочышча Каганка. Гэтае мерапрыемства патрабуе аграмадных коштаў і будзе рэальным толькі тады, калі знойдзецца ў ваяводскім бюджэце.

Іншы пастулат — гэта справа платы за сельскагаспадарчыя паслугі СКР. Была прапанова, каб плаціць ад гектара, а не, як дагэтуль, за гадзіну. Вырашэнне гэтай праблемы ляжыць у кампетэнцыі цэнтральных улад сельскагаспадарчых гурткоў. Не пад сілу аказалася мясцовым уладам справа дрэнажа сялянскіх грунтаў вёскі Баброўка, прадаўжэнне камунікацыйнай лініі ПКС з Кляшчэляў у Чаромху, як і арганізаванне пункта механізацыйных паслуг у Ставішчах. Адносна курсавання ПКСаў у Чаромху, ваяводскае прадпрыемства адказала, што не можа пазітыўна аформіць справу з увагі на недахоп машын. Адмоўны адказ даў раднаму ВРН Васілю Астапковічу Саюз сельскагаспадарчых гурткоў. ВЗКР кажа, што няма тэхнічнай базы і адпаведных кадраў для стварэння пункта механізацыйных паслуг у Ставішчах.

Рэальнымі аказаліся амаль усе пастулаты выбаршчыкаў, якія датычаць пабудовы дарог і вуліц пры дапамозе грамадскіх пачынаў. І так, рамонт вуліцы Дзібуа ўжо часткова выкананы, засталося 800 метраў. Работа будзе закончана да канца гэтага года. Пачалася таксама пабудова дарогі Ставішчы-Палаўцы. Пасля зацвярджэння комплекснага асваення пасёлка пачнецца перабудова вуліц Спартовай і Аградовай.

У бюджэт гмінных інвестыцый увайшла разбудова дома культуры „Калеяж" і пабудова пажарнага дэпо ў Чаромсе. Тыя пастулаты будуць вырашаны яшчэ ў гэтай кадэнцыі гміннай рады.

Трэба адзначыць факт, што менавіта ў Чаромсе гмінная адміністрацыя знайшла спосаб хутка афармляць сялянскія пастулаты, абмінаючы лішнюю пісаніну і непатрэбную бюракратыю. Сакратар гміннай управы тав. М. Кулік рашыў, што пісьмовае пасыланне апрацаваных паасобнымі камісіямі прапаноў для рэалізацыі займае толькі каштоўны час людзям і адцягвае вырашэнне справы. Таму на кожнай сесіі начальнік гміны ці сакратар запісвае ўсе прапановы радных у асобныя для кожнай камісіі сшыткі і ўжо на другі дзень надае ім адміністрацыйны ход. І так ужо на працягу тыдня ці двух афармляецца справа. У сшытках адзначаецца таксама, калі і каму пасылаюцца пісьмы для афармлення і тэрмін адказу.

Чаромхаўская ініцыятыва знайшла падтрымку ваяводскіх улад і магчыма ў хуткім часе будзе прысвоена і ў іншых гмінах. З кожным днём расце ранг чаромхаўскай адміністрацыі і рэпутацыя яе ў асяроддзі. І так быць павінна ў нашым сацыялістычным грамадстве.

Ул. Сідарук

БАХМАТЫ

Мала ёсць такіх прыгожых месц на Беласточчыне, як у нас урочышча Бахматы — 1,5 км на поўдзень ад Дубіч Царкоўных. Растуць тут магутныя вязы, альшына, бяроза, дубы, кустарнікі. Плыве рэчка Арлянка, кругом лугі...

На Бахматах знайшлі сабе прыстанішча вадзяныя пацукі (піжмакі), дзікія качкі. На жаль, браканьеры настолькі ўжо смелыя, што сярод белага дня палююць на гэтых рэдкіх звяркоў і птацтва. Як ведаем, піжмакі шкоды не робяць сялянам, таксама і рэчцы, бо свае норы так робяць, што берагам нічуць яны не пагражаюць. А вось браканьеры лапатамі гэтыя норы нішчаць, каб дастаць звярка, і берагі тады такія, як бы стада свіней рылася ў іх.

Робяць браканьеры вялікую шкоду рацэ, а таксама і гаспадару-селяніну. Ул. Герасімюк з'яўляецца гаспадаром цэлага ўрочышча. Ён вялікі любіцель прыроды, яе фауны і флоры, аднак сам не дасць рады ваяваць са зладзеямі. Кожны ведае. Ёсць паляўнічыя, абавязак якіх весці барацьбу з браканьерамі. Аднак і яны часта палююць на качак у сезон, калі нельга.

Варта, каб Бахматы не пазбавіліся сваіх жыхароў: пацукоў, качак... Калісьці, не так даўно, і выдры тут вадзіліся і іншыя рэдкія звяркі. А цяпер няма. Разумны чалавек шануе прыроду.

М. Панфілюк

У здольных руках

Школьны панадворак у Дубічах Царкоўных ужо хутка будзе абгароджаны па-новаму. Работа ўжо ідзе. Ад вуліцы ўмуравана тоўстая сетка, па баках таксама. Працуе над гэтым майстар Андрэй Селефанюк, родам з Тыневіч Вялікіх, са сваімі трыма памочнікамі. Праца ідзе хутка і спраўна і дубіцкая школа неўзабаве будзе мець прыгожую і моцную агароджу даўжынёй 511 метраў. Абгарадзілі яны для школы таксама колішні школьны агарод, і такім чынам школьны пляц пашырэў у два разы.

Хачу напомніць, што найбольш намаганняў, каб гэтую працу выканаць, улажыў дырэктар зборнай школы ў Дубічах Царкоўных Ян Капчук.

І аб майстру варта сказаць пару слоў. Гэта чалавек усебаковы і мае залатыя рукі. Усё зробіць. Ён сваімі машынамі выконвае розныя вырабы з бетону: пліты для тратуараў, цэмбравіны і інш. Яго майстэрня змяшчаецца пад голым небам за Дубічамі, каля млына на пляцы ПФЗ.

М. Панфілюк

БУДЗЕ НОВЫ РЭСТАРАН

У Гайнаўцы на вуліцы 1 Мая і Леніна распачалася пабудова рэстарана ВСС „Сполэм" на 120 месц. У будучым годзе рэстаран прыме ўжо першых гасцей.

У новым рэстаране будзе спецыяльная банкетная зала, за гэта ратавалі жыхары горада. Зала такая ў сувязі з развіццём нашага горада вельмі патрэбна на рознага роду балі, вяселлі, хрысціны і іншыя ўрачыстасці.

Э. Вайсковіч

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацый: „ПАТРЭБНЫ РАМОНТ..." і „ПА ДАРОЗЕ З ПАЛІЧНАЙ У СТАРЫНУ", „Ніва" № 35/1174 ад 27 жніўня 1978 года.

Адказвае: REJON DRÓG PUBLICZNYCH W BIELSKU PODLASKIM.

Rejon Dróg Publicznych w Bielsku Podlaskim w odpowiedzi na notatki prasowe pt. „Potrzebny remont..." i „Po drodze z Policznej do Starzyny" z 35/1174 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 27 sierpnia 1978 roku informuje, że:

1. Remont nawierzchni asfaltowej z Dubicz Cerkiewnych do Policznej jest w trakcie wykonywania i zostanie zakończony do dnia 30. 09.1978 r.

2. Droga z Policznej do Starzyny biegnąca w linii prostej jest drogą gruntową i nie jest utrzymywana, ponieważ do wsi Starzyna jest wybudowana droga o nawierzchni żwirowej przebiegająca przez wieś Wojnówka, która jest dłuższa tylko o około 1,0 km i przebiega równolegle do wymienionej drogi.

Jednocześnie informujemy, że Rejon Dróg Publicznych posiada środki finansowe z budżetu centralnego przeznaczone wyłącznie na utrzymanie dróg o nawierzchni twardej, natomiast budowa dróg lokalnych i utrzymywanie dróg gruntowych finansowane są z budżetu terenowego, którym dysponują Naczelnicy Gmin.

Zastępca Dyrektora
Rejonu Drug Publicznych
Mikołaj Minkiewicz

Імпартгумар

ХАТНІ ТЭАТР

З жонкай я пасварыўся з-за нейкай дробязі і, як заўжды ў падобных выпадках, 'згроб паліто, насунуў капялюш і куляй вылецеў з кватэры. Ужо ў ліфце думаў, куды б падацца. Вырашыў: да суседа Райка. Паколькі Райка ўжо тры гады цярпліва чакае, калі разгледзяць яго заяву з просьбай адфамантаваць тэлефон, я вымушаны быў ісці да яго без папярэджання.

— А, гэта ты?!—здзівіўся ён, адчыняючы дзверы. Але тон, якім ён гэта сказаў, ды і ўвесь яго выгляд быццам дадавау: „Куды д'яблы нясуць? Толькі цябе тут не хапала".

Яго жонка Зорыца сядзела ў крэсле і, ледзьве хаваючы злосць, „уважліва" глядзела тэлевізар. Праўда, яна прывіталася са мною, але зусім не так прыязна, як раней.

— Не ў найлепшы час ты прыйшоў, — шапнуў мне Райка, пакуль я здымаў паліто, — з жонкай пасварыўся. Хатні тэатр. Разумееш... Кожны шлюб не без гэтага.

— Разумею, — кажу; схапіў сваю вопратку, апраўдваючыся неадкладнымі справамі, і даў ходу.

Зайду, думаю, да Боры. Пасядзім крыху, жонка яго заўсёды такая мілая — партыйку ў прэферанс згуляем... А пакуль вярнуся, мая назола трохі супакоіць свае нервы.

— Вы? — сустрэла мяне Борава жонка. Заўважаю, што твар яе падазрона гарыць баявітай чырваню.

— Ы-ы-ы, ці Бора дома? — як мага больш пачціва звяртаюся я.

— Угу, — кажа, але трэба, пэўна, разумець гэта так: „Хоць і ёсць, ды ўсё роўна, што няма".

Бора ляжаў на канапе ў кухні і абедзвюма рукамі прытрымліваў на лбе прымочку. Як я зразумеў, гэта быў фінал спектакля, а завязкай — спазненне майго сябра дадому.

— Загляну пазней... Цалую ручкі, — выконваў я далей ролю ветлівага госця.

— Вярнуўся? — іранічна вымавіла мая благаверная, сустракаючы на парозе. Я кінуўся ёй у абдымкі і пачаў цалаваць, як у час мядовага месяца.

— Любы, што з табой?

Я, зразумела, не адказаў нічога. А хацелася сказаць, што незвычайна задаволены эпілогам... І што наш хатні тэатр зусім бяскрыўдны ў параўнанні з тымі, што квітнеюць побач.

Міадраг Тодаравіч,
Югаславія

НІЎКА

НЕ ХВАЛЮЙСЯ

— Божа мой, Трафім, ты прайграў у карты паліто?!

— І гадзіннік, каханенькая, і гадзіннік, — „пацяшае" жонку прафесар Казяўка.

— Божа...

— Не хвалюйся, дарагая, ты не ўяўляеш, як мне пашанцавала: паліто і гадзіннік варты пяць тысяч злотых, а мне іх залічылі за шэсць!

З „Весніка Задрыпоніі"

СПОРТ

Дасканалых вынікаў дабіўся загадчык базай Шмыгун. За тэхніку ён атрымаў пяць, а за артыстычнасць — яшчэ два.

ГУМАР З БАРАДОЮ

Неўзабаве пасля адкрыцця другога фронту гітлераўскія салдаты паспрачаліся, дзе мацнейшае „нямецкае салдацкае сяброўства" — на Усходзе ці на Захадзе. Заклад выйграў салдат з Усходняга фронту.

— Дружа мой, — сказаў ён, — такога сяброўства, як у нас, нідзе больш няма. Ідзе, скажам, салдат у двухдзённы водпуск, вяртаецца, а яму насустрач бяжыць уся армія.

ТРЫМАЙЦЕ ВУХА!

Каму прысвячаецца—той здагадаецца

АДМІНІСТРАТАР

Аднойчы ў нейкую ўстанову
Прызначан быў начальнік новы
І, каб работа закіпела,
Пачаў „закручваць гайкі" смела.
Ласкавага не ведаў слова,
Бо іншы спосаб ёсць — вымова.
Узяў яго ён на ўзбраенне,
Загады пішучы з натхненнем.
Увёўшы той парадак новы,
Загады клеіць і — вымовы.
Было там нават месца мала:
Сцен установы не хапала.
Начальнік жа старацца рады,
І па-ранейшаму з загадам
Да сакратаркі шпарка крочыць,
Аж тая выпрачыла вочы:
— Не разумею вас я: што вы,
Сабе ж выносіце вымову?
— На што я зараз болей здольны!
Каго ж караць? Усіх я звольніў!

Мікола Вяршынін

— *Дарагенькі, будзь уважлівы — далей абмежаванне хуткасці.*

Пагнаўшыся за славаю, адстаў ад жыцця.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Маладзенькая дзяўчына заходзіць у парфюмерны магазін і просіць якія-небудзь духі.

— Калі ласка, мадмуазель. Вось цудоўныя духі „Абдымкі".

— А гэтыя?

— Гэтыя называюцца „Тайны ночы". Дасканалы пах.

— А тыя во?

— „Экстаз".

— Выбачайце, а няма ў вас чаго-небудзь для пачаткоўцаў?

✲

На судзе ў Стамбуле абвінавачаны сказаў:

— На свае ахвяры я нападаў заўсёды днём. Ноччу я б баяўся хадзіць з награбленымі грашыма...

✲

Двое п'яных пасадзілі ў машыну спадарожніка, пасля чаго машына паімчалася з неймавернай хуткасцю. Спалоханы пасажыр пачаў прасіць:

— Мсье, скажыце вашаму таварышу, каб ён вёў машыну не так хутка...

— Ціш-ш, — зашаптаў сусед пасажыра, — не гаварыце так голасна: вы разбудзіце вадзіцеля, і тады ён паедзе яшчэ хутчэй.

КАСТУСЬ ПЕРАМОГ

У разгар сямейнай баталіі жонка крычыць Кастусю:

— Ужо лепей бы я выйшла замуж за самага д'ябла!

Кастусь спакойна заўважыў:

— Але гэта немагчыма: выходзіць за блізкіх сваякоў забаронена!

ЗРАЗУМЕЎ

Магістр Задрыповіч да жонкі:

— Мне сорамна прызнацца, але, калі мяне спытаюць, якім чынам атрымліваецца электрычны ток, я нічога не змагу сказаць. Усё, абсалютна ўсё забыў, што калісьці вучыў у школе!

— Якое глупства! Вось глядзі: я падыходжу да выключальніка, пстрыкаю — і, калі ласка, лямпачка гарыць. Зразумеў?

8888888

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Валянціны Байтручук з Войшак, а таксама А. Антанюка, М. Ружынскай і Е. Назара змяшчаем песню

TANGO MILONGA

słowa: **Andrzej Włast**

muzyka: **Jerzy Petersburski**

Kiedy gitary zadźwięczą
i harmonii śpiew słodko brzmi,
snuje się nicią pajęczą
echo wspomnień mych z dawnych dni.
Płynie melodia do ranka,
serca całując ustami kochanka
i cichną myśli, co dręczą,
gaśnie w piersi mej płomień krwi.
Tango milonga, tango mych marzeń i snów,
niechaj me serce ukołysze!
Tango milonga jak dawniej grajcie mi znów,
zabijcie tę dręczącą ciszę!
Żegnajcie dawne wspomnienia,
żegnajcie burze i serc uniesienia,
czas wszystko odmienia, kochanku mój,
żegnam cię, bywaj zdrów!
Tango milonga, tango mych marzeń i snów,
niechaj ostatni raz usłyszę! Tango mi-!

Tylko w piosence i winie
prawda życia jest, życia blask,
szalona noc w Argentynie
z wolna bierze mnie do swych łask.
Czasem coś w sercu zapłacze,
ozwą się dawne, obłędne rozpacze,
lecz wszystko zgaśnie i minie,
nim z melodią tą wstanie brzask.
Tango milonga...

ШТО КАМУ

Доктар Знахарук да Гапкі:

— Не гаруйце, памятайце, што час — найлепшы доктар.

— Так, але вельмі дрэнны касметолаг!

ПЕРШЫНЕЦ

Па прычыне з'яўлення другога дзіцяці Сілікатуны вырашылі пераехаць у большую кватэру.

— Не паможа, — паківаў галавою іх першынец, які чуў размову аб пераездзе, — ён усё роўна нас дагоніць.

ВЕДАЕ

— Ты часам не ведаеш, хто збіраецца прадаваць машыну? — пытае дырэктар Задрыповіч дырэктара Задрыпанюка.

— Ведаю. Задрыпкоўскі.

— Ты што, празорца?

— Не, проста я добра ведаю сваю машыну, якую пазаўчора прадаў Задрыпкоўскаму.

КУР'ЁЗЫ

ГАЛУБЫ НА КАНВЕЕРЫ

Многія думаюць, што ў наш век галубы ўжо не могуць прынесці якой-небудзь практычнай карысці людзям, і, на жаль, памыляюцца. Напрыклад, жыхары пасёлка Ла-Рапіта на іспанскім востраве Мальорка знайшлі ім цалкам сучаснае дастасаванне, вырашыўшы, што куды выгадней пасылаць заказы на прадукты ў горад Сальер з паштовымі галубамі, чым плаціць мільён песет за тэлефанізацыю пасёлка.

У асобных сельскіх раёнах Індыі крылатыя кур'еры шырока выкарыстоўваюцца для тэрміновага выкліку лекара з найбліжэйшай бальніцы, калі раптам нехта ў вёсцы сур'ёзна захварэе. Але яшчэ далей пайшлі на адным з англійскіх заводаў, які выпускае шарыкападшыпнікі. Там спецыяльна абучаных галубоў паставілі да... канвеера — кантраляваць якасць шарыкаў. І выявілася, што пёрысты кантралёр дасканала спраўляецца з гэтай работай. Як толькі голуб прыкмеціць найменшую царапіну, тут жа б'е дзюбай па прымацаванай побач пласцінцы, шарык ідзе ў брак, а кантралёр неадкладна атрымлівае зарплату — некалькі прасяных зёрнаў. Увесь курс прафесіянальнай падрыхтоўкі займае ад трох да пяці тыдняў, а выпрацоўка на аднаго голуба дасягае 4 тысяч шарыкаў у гадзіну, прычым, зразумела, электронная кантрольная прылада абыходзіцца куды даражэй.

Калі табе стала ясна, што месца ў гісторыі, якога ты дамагаўся, ужо занята, то паспяшайся ўлiпнуць хаця б у якую-небудзь гісторыйку, пакуль ёсць вакантныя месцы.